

Revurdering af miljøgodkendelse fra 3. oktober 2005

**Egeløkkevej 10
4780 Stege**

Dato 7. september 2016
Sagsbehandler: Line Brandt Dissing / Ulla Holmberg Olesen

Stamoplysninger

Virksomhedens placering	Egeløkkevej 10, 4780 Stege
Virksomhedens art	Slagtesvin og polte bebesætning
Virksomhedsejer	Birgitte Natorp
CVR nr.	76300615
Godkendelsesdato	07.09.2016
Tilsynsmyndighed	Vordingborg Kommune

Indholdsfortegnelse

Stamoplysninger	2
Indholdsfortegnelse	3
1. Indledning	4
2. Administrative forhold	4
2.1 Revurdering af miljøgodkendelse	4
2.2 Afgørelse om Revurdering	5
2.3 Offentlighed	5
2.4 Meddelsespligt – anlæg, arealer, ejerforhold	7
2.5. Gyldighed, retsbeskyttelse og næste revurdering	7
2.6 Klagevejledning og offentliggørelse	7
3. Baggrund for afgørelsen	9
3.1 Miljøteknisk redegørelse	9
3.2 Kommunens bemærkninger og vurdering	9
3.3 Staldanlæg og opbevaringsanlæg	9
3.4 Fodring og foderopbevaring	9
3.5 Spildevand, affald, transport og forebyggende foranstaltninger	10
3.6 Lugt.....	10
3.7 Naturbeskyttelse, habitatvurdering, Bilag IV og arealdriften	10
3.8 Tilsyn og Egenkontrol.....	10
3.9 Husdyrbrugets ophør.....	11
4. Anvendelse af Bedst tilgængelig teknik (BAT)	11
4.1 Management (ledelses- og Kontrolrutiner).....	12
4.2 Foder	12
4.3 Staldindretning	12
4.4 Forbrug af vand og energi	13
4.5 Opbevaring, håndtering og udbringning af husdyrgødning	13
4.6 BAT niveau ammoniak og fosfor	13
4.7 Kommunens bemærkninger og vurdering	15
5. Vilkår for afgørelsen.....	16
Bilag 1. Miljøteknisk redegørelse fra 25.02.2004	20
Bilag 2 Gældende vilkår efter revureringen	44
Bilag 3. Udgåede vilkår ved revureringen.....	47

1. Indledning

Miljøgodkendelser af husdyrbrug meddelt efter Miljøbeskyttelseslovens kapitel 5 § 33 skal regelmæssigt tages op til revurdering og om nødvendigt ajourføres ud fra den teknologiske udvikling. Den første revurdering sker 8 år efter miljøgodkendelsen er meddelt. Efterfølgende skal godkendelse tages op til en revurdering mindst hvert 10. år.

Fra det tidspunkt, hvor kommunalbestyrelsen finder grundlag for at revurdere en miljøgodkendelse, der er meddelt efter miljøbeskyttelseslovens § 33, træder husdyrlovens¹ regler i kraft.

Det fremgår af husdyrlovens § 41, at en revurdering skal gennemføres ved påbud efter lovens § 39. Revurderingen skal resultere i en afgørelse, hvor vilkårene i den oprindelige godkendelse enten skærpes ved påbud eller en afgørelse om at vi ikke har fundet grundlag for at skærpe.

En revurderingsafgørelse er ikke en ny godkendelse. Derfor kan der ikke ved en revurdering ske udvidelser eller ændringer i forhold til den oprindelige godkendelse, hvis det kan medføre øget forurening.

Et af formålene med revurderingen er, at det løbende sikres, at husdyrbrugets indretning og drift er baseret på anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT).

BAT skal sikre, at forureningen fra husdyrbruget til stadighed begrænses mest muligt. Der skal stilles skærpede vilkår, hvis væsentlige ændringer i BAT skaber mulighed for betydelig nedbringelse af emissionerne, uden det medfører uforholdsmæssige store omkostninger (proportionalitetsprincippet).

Revurderingen giver ikke mulighed for at gennemføre vurderinger efter habitatbekendtgørelsens § 7. Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen² giver heller ikke hjemmel til, at bekendtgørelsens beskyttelsesniveauer for natur skal gælde i revurderingssager. Vilkår i forbindelse med revurdering skal derfor udelukkende gennemføres i overensstemmelse med princippet om BAT.

Påbud – ud over, hvad der følger af BAT – skal være begrundet i en væsentlig forurening, hvor der er kommet nye oplysninger frem om forureningens skadelige virkning, der ikke kunne forudses, da godkendelsen blev meddelt eller forureningen går ud over det, der blev lagt til grund for godkendelsen.

Revurderingen af husdyrbrug omfatter ikke udspretningsarealer.

2. Administrative forhold

2.1 Revurdering af miljøgodkendelse

Møn Kommune har den 3. oktober 2005 miljøgodkendt Egeløkkevej 10 -12, 4780 Stege.

Efter husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 40 skal godkendelser meddelt efter miljøbeskyttelseslovens kap. 5 regelmæssigt og mindst hvert 10. år tages op til revurdering. Første gang dog efter 8 år, hvor godkendelsens vilkår ikke længere er omfattet af retsbeskyttelse.

---

¹ Bekendtgørelse nr. 422 af 13-05-2016 af lov om miljøgodkendelse af husdyrbrug

² Bekendtgørelse nr. 44 af 11-01-2016 om tilladelse og godkendelse af husdyrbrug mv.

Ejendommen blev oprindeligt godkendt til en samlet årlig produktion på 16.345 slagtesvin (30-102 kg) og 90 ungtyre, svarende til 499 dyreenheder (DE) efter de daværende normer for beregning af DE.

Vordingborg Kommune har den 9. december 2014 afgjort at der kan ske skift i dyretype efter § 31 i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen til en samlet årlig produktion på 11.000 slagtesvin (30-108,7 kg, 5.000 polte (30-90 kg), 90 Tyrekalve (0-6 mdr.) og 90 ungtyre (6 mdr. – 460 kg), svarende til 422,8 DE (2014/2015 tal).

Revurderingen tager udgangspunkt i ejendommens eksisterende miljøgodkendelse, anmeldelsen efter § 31 samt supplerende oplysninger indsendt via ansøgningssystemet www.husdyrgodkendelse.dk

Revurderingen giver ikke tilladelse til at øge eller ændre dyreholdet. Der sker derfor nogen merpåvirkning af omgivelserne. Revurderingen er baseret på oplysningerne i ansøgningen samt efterfølgende beregninger og betinget af, at de stillede vilkår overholdes af ansøger.

Vilkår, som ikke er overført i revurderingen, bortfalder. Det skyldes, at de nu enten er en del af generel lovgivning på området eller at de ikke længere er aktuelle i forhold til driften.

I bilag 2 ses en samlet liste over gældende vilkår. I bilag 3 er der en liste over vilkår, som er bortfaldet.

2.2 Afgørelse om Revurdering

Vordingborg Kommune har vurderet, at den eksisterende miljøgodkendelse kan revurderes i henhold til § 39 i husdyrloven³ og husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen⁴.

Revurderingen er en tilladelse til, at virksomheden fortsat kan producere på de gældende vilkår suppleret med de nye vilkår meddelt ved påbud.

Revurderingen er baseret på oplysningerne i ansøgningen samt efterfølgende beregninger og betinget af, at de stillede vilkår efterleves.

Revurderingen indeholder en sammenfatning samt kommunens bemærkninger og vurdering af den eksisterende produktion set i lyset af den teknologiske udvikling samt dens miljømæssige påvirkninger af miljøet og naboer.

2.3 Offentlighed

Efter § 42 i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen skal kommunen orientere offentligheden, når vi opstarter en revurdering af en miljøgodkendelse. Revurderingen af Egeløkke har været annonceret på kommunens hjemmeside fra den 4. juni 2014 til den 2. juli 2014.

I offentlighedsfasen kan alle som har interesse i det anmode om at få et udkast til revurderingen af miljøgodkendelsen når det foreligger. Fristen for at fremkomme med bemærkninger er 3 uger.

Vordingborg Kommune har ikke modtaget henvendelser fra offentlighed om at få et udkast tilsendt.

Ansøger og konsulent har modtaget udkastet til revurdering i perioden fra den 11. august 2016 til den 5. september 2016. Fremsendelsen af udkastet betragtes som varsel af påbud.

---

³ Bekendtgørelse nr. 402 af 13-05-2016 om miljøgodkendelse af husdyrbrug

⁴ Bekendtgørelse nr. 44 af 11-01-2016 om tilladelse og godkendelse af husdyrbrug.

Vordingborg Kommune har vurderet, hvorvidt der er parter, der er individuelt væsentligt berørt af afgørelsen efter Forvaltningslovens⁵ § 19. Det er vurderet, at der ikke er parter efter forvaltningsloven i den aktuelle afgørelse.

Afgørelsen om revurdering af miljøgodkendelsen annonceres på kommunens hjemmeside.

Afgørelsen er fremsendt til elektroniske parter samt til naboer inden for lugtkonsekvensområdet, da de betragtes som parter i sagen. Klagefristen er den 10. oktober 2016

Afgørelsen er sendt til

Birgitte Natorp via E-Boks for CVR

Kopi af afgørelsen er sendt til

Konsulent, Ann Frost, Gefion, af@gefion.dk

Danmarks Naturfredningsforening, dnvordingborg-sager@dn.dk

Miljøstyrelsen, mst@mst.dk

Det Økologiske Råd, husdyr@ecocouncil.dk

Danmarks Fiskeriforening, mail@dkfisk.dk

Ferskvandsfiskeriforeningen, nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk

Danmarks Sportsfiskerforbund, jkt@sportsfiskerforbundet.dk

Dansk Ornitologisk Forening, natur@dof.dk

Friluftsrådet, v. Terkel Jakobsen, terkeljmaribo@gmail.com

DOF Storstrøm v/Michael Thelander, vordingborg@dof.dk

Kopi af afgørelsen er sendt til naboer indenfor lugtkonsekvensområdet

Frenderupgade 35:

Lis Christensen, Frenderupgade 35, 4780 Stege

Egeløkkevej 8

Ole Scheutz Hansen og Ulla Wiberg, Tersløsevej 2, 2700 Brønshøj

Egeløkkevej 6

Jes Christian og Anne Marie Bering Thygesen, Sankt Marcus Alle 3, 1922 Frederiksberg C

Egeløkkevej 4 + Frenderupgade 53

Helle og Lars Michael Skov, Frenderupgade 53, 4780 Stege

Egeløkkevej 2

Bo Krabbe og Lene Holtet Milling
The Diary Hole House Farm, Lancaster, Co Durham DH7, 0SY, Storbritannien

Hjelm Kobbøl 10

Lis Simonsen, Hjelm Kobbøl 10, 4780 Stege

Hjelm Kobbøl 5

Niels Michael Jensen, Gedservvej 172, 4800 Nykøbing F.

---

⁵ LBK nr. 433 af 22/04/2014 af forvaltningsloven.

2.4 Meddelelesespligt – anlæg, arealer, ejerforhold

Virksomheden skal drives i overensstemmelse med de oplysninger, der fremgår af ansøgningsmaterialet, den miljøtekniske beskrivelse og i henhold til godkendelsens vilkår. Ændring i ejerforhold eller driftsansvarlig skal meddeles til Vordingborg Kommune.

Revurderingen af godkendelsen skal være kendt af den daglige driftsansvarlige og andet personale med tilknytning til husdyrbruget. Et eksemplar af revurderingen skal være tilgængelig for det personale, der har ansvaret for at virksomheden lever op til vilkårene i godkendelsen.

Husdyrbruget må hverken udvides eller ændres (bygnings- eller produktionsmæssigt) uden forudgående anmeldelse til og tilladelse fra Vordingborg Kommune.

2.5. Gyldighed, retsbeskyttelse og næste revurdering

Revurderingen har givet anledning til, at Vordingborg Kommune ændrer nogle vilkår i den hidtidige miljøgodkendelse. De vilkår, som ikke ændres, er overført uændret til denne afgørelse. Endvidere er utidssvarende vilkår ophævet), og nye vilkår er tilføjet ved påbud.

Vilkårene er gældende fra tidspunktet for meddelelse af revurderingen. Vilkår meddelt i forbindelse med revurderingen har ingen retsbeskyttelse. Vilkår meddelt som påbud efter husdyrlovens § 39, jævnfør § 41 kan påklages til Natur og Miljøklagenævnet.

Bedriften skal til enhver tid leve op til gældende regler, love og bekendtgørelser, også selv om reglerne er skærpende i forhold til revurderingen.

Bedriftens miljøgodkendelse skal efter § 40 i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen tages op regelmæssigt og mindst hvert 10. år. Den næste regelmæssige revurdering er planlagt i 2026.

2.6 Klagevejledning og offentliggørelse

Afgørelse vil blive offentliggjort på Vordingborg Kommunes hjemmeside i 4 uger fra 12. september 2016 på www.hoering.vordingborg.dk. Afgørelsen vil blive fremsendt til klageberettigede organisationer og myndigheder.

Afgørelsen kan påklages til Natur- og Miljøklagenævnet via den digitale klageportal på www.nmkn.dk i en periode på 4 uger efter den er offentliggjort på kommunens hjemmeside. Klagefristen er altså den 10. oktober 2016 senest kl. 23.59

En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i Klageportalen. Når du klager, skal du betale et gebyr på 500 kr. Du betaler gebyret med betalingskort i Klageportalen.

Udnyttelse af anmeldelsen på trods af klage

Husdyrbruget vil kunne udnytte godkendelsen i den tid Natur- og Miljøklagenævnet behandler en eventuel klage, medmindre nævnet bestemmer andet.

Eventuelle klager har som udgangspunkt ikke opsættende virkning. Hvis afgørelsen udnyttes inden klagefristens udløb, eller mens en eventuel klage behandles af Natur- og Miljøklagenævnet, sker det på ansøgers egen regning og risiko.

Civilt søgsmål

Hvis afgørelsen ønskes prøvet ved domstolene, skal søgsmål jf. husdyrlovens § 90 være anlagt senest 6 måneder efter, afgørelsen er meddelt.

Klageberettiget

Klageberettiget er ansøger, diverse organisationer samt enhver, som har væsentlig individuel interesse i sagen. Se evt. husdyrloven

En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i Klageportalen. Når du klager, skal du betale et gebyr på 500 kr. Du betaler gebyret med betalingskort i Klageportalen.

Klagefristen er 4 uger fra offentliggørelsen, hvilket betyder, at en eventuel klage skal være indsendt via klageportalen inden klagefristen udløber.

Ansøgeren vil ved klagefristens udløb få besked, hvis vi modtager en klage.

Afgørelsen kan indbringes for domstolene jf. husdyrlovens § 90. En eventuel sag skal være anlagt inden 6 måneder fra annoncering af afgørelsen.

Med venlig hilsen

Ulla Holmberg Olesen

3. Baggrund for afgørelsen

Den miljøtekniske redegørelse fra 2004 er indsat som bilag (bilag 1). Der vil derfor her kun blive nævnt forhold, der er ændret siden.

3.1 Miljøteknisk redegørelse

Vordingborg Kommune har den 25.02.2004 miljøgodkendt ejendommen Egeløkke, Egeløkkevej 10-12, 4780 Stege.

Godkendelsen blev meddelt efter Miljøbeskyttelsesloven⁶ kapitel 5 til en samlet årlig produktion på 16.345 slagtesvin (30-102 kg) og 90 ungtyre svarende til i alt 499 DE pr. år.

Vordingborg Kommune har den 9. december 2014 meddelt en afgørelse om skift i dyretype efter § 31 i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen til en samlet årlig produktion på 11.000 slagtesvin (30-108,7 kg), 90 tyrekalve (0-6 mdr.), 90 tyrekalve 6 mdr. 460 kg og 5.000 polte (30-90 kg).

Det er derfor det i 2014 anmeldte dyrehold som bliver det tilladte i denne godkendelse.

3.2 Kommunens bemærkninger og vurdering

Revurderingen giver ikke tilladelse til at udvide eller ændre dyreholdet, og der er derfor ikke tale om nogen merpåvirkning af omgivelserne.

Miljøvurderingen og beregningerne er gennemført i forhold til antal dyr og den faktiske størrelse og sammensætning af husdyrholdet. Der vil derfor ikke ske ændringer i miljøgodkendelsen, hvis DE beregningerne på et tidspunkt ændres.

3.3 Staldanlæg og opbevaringsanlæg

Der er ikke sket ændringer i staldanlæg eller opbevaringsanlæg i forhold til miljøgodkendelsen. Beskrivelsen heraf kan derfor ses i bilag 1 i den oprindelige miljøtekniske beskrivelse.

Det skal nævnes, at i forhold til BAT beregningerne er det vurderet, at den del af staldene der er strawflow er sidestillet med dybstrøelse i forbindelse med ammoniakberegningerne i ansøgnings-systemet, husdyrgodkendelse.dk.

3.4 Fodring og foderopbevaring

I forbindelse med ansøgning om revurdering har ansøger valgt at anvende foderkorrektion. Ansøger har valgt at reducere indholdet af fosfor i slagtesvinefoderet for at overholde BAT niveauet for fosfor.

---

⁶ LBK nr. 1317 af 19/11/2015 om miljøbeskyttelse

3.5 Spildevand, affald, transport og forebyggende foranstaltninger

Der er ingen ændringer i forhold til den oprindelige godkendelse. Vi henvises derfor til miljøgodkendelsen. Der er dog vilkår der er udgået pga. ændret lovgivning.

3.6 Lugt

Lugtgenekriterierne er i forbindelse med revurderingen beregnet i ansøgningssystem på www.husdyrgodkendelse.dk

Kommunens bemærkninger og vurdering

Lugt fra staldene er på godkendelsestidspunktet beregnet efter FMK's Lugtvejledning fra 2002 sammenholdt med de daværende afstandskrav. Det blev på godkendelsestidspunktet vurderet, at husdyrbruget ikke ville give anledning til væsentlige lugtgener for de omkringboende

Stalde og anlæg, som er lovligt placeret før den nye husdyrlov trådte i kraft er fortsat lovlige selvom reglerne for lugt og afstande er skærpet.

Kommunen kan ikke stille krav til reduktion af lugt fra staldene med mindre en beregning viser at lugtgeneafstanden er overskredet og en eventuel lugtreduktion er økonomisk og teknisk mulig ud fra princippet om proportionalitet.

Der er foretaget en beregning på lugt fra Egeløkke og lugtgeneafstanden til enkeltbolig, samlet bebyggelse og byzone er overholdt. Dermed kan der ikke stilles vilkår om lugtreduktionen.

3.7 Naturbeskyttelse, habitatvurdering, Bilag IV og arealdriften

Der sker ikke ændringer i driften af ejendommens arealer. Der vil blive tilføjet arealerne husdyrgødning ud fra de generelle regler i husdyrgødningsbekendtgørelsen⁷.

Kommunens bemærkninger og vurdering

Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen giver ikke mulighed for at der kan stilles krav om, at arealet bliver omfattet af eventuelle nitrat- og fosforklasser i forbindelse med en revurdering. Der kan altså udbringes husdyrgødning i samme niveau som hidtil.

Der er heller ikke mulighed for at skærpe kravene til et husdyrbrug ved en revurdering i forhold til habitatbekendtgørelsen. Baggrunden er, at habitatdirektivets⁸ artikel 6 stk. 3 ikke gælder for eksisterende virksomhed, der fortsætter uændret. Der foretages derfor heller ingen vurdering af påvirkningen af potentielle bilag IV arter.

Allerede stillede vilkår i miljøgodkendelsen fortsætter uændrede.

3.8 Tilsyn og Egenkontrol

Egenkontrol fortsætter uændret efter princippet om godt landmandskab.

Kommunens bemærkninger og vurdering

---

⁷ Bek. nr. 1318 af 26/11/2015 om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage mv,

⁸ Bek. nr. 1828 af 16/12/2015 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter.

Kommunen vurderer, at de eksisterende vilkår om egenkontrol og dokumentationskrav vil være tilstrækkelige til at føre tilsyn med ejendommens drift og miljøgodkendelsens overholdelse.

Der er vilkår, der udgår fra den eksisterende miljøgodkendelse, da de er dækket af anden lovgivning eller i øvrigt ikke er aktuelle.

3.9 Husdyrbrugets ophør

Der er i den eksisterende miljøgodkendelse ingen vilkår, som beskriver, hvordan husdyrbruget skal forholde sig ved ophør.

Kommunens bemærkninger og vurdering

Vordingborg Kommune stiller i revurderingen vilkår om oprydning i forbindelse med bedriftens eventuelle ophør, så risiko for forurening og gener i form af for eksempel lugt, fluer og skadedyr begrænses, og for at bringe stedet tilbage i tilfredsstillende stand.

4. Anvendelse af Bedst tilgængelig teknik (BAT)

Det primære formål med den regelmæssige revurdering er, at det løbende sikres, at husdyrbrugets indretning og drift fortsat er baseret på anvendelse af bedste tilgængelige teknik (BAT). Det fremgår af husdyrlovens § 40 stk. 2, at der skal meddeles påbud, hvis væsentlige ændringer i den bedste tilgængelige teknik skaber mulighed for en betydelig nedbringelse af emissionerne, uden at det medfører uforholdsmæssigt store omkostninger.

Miljøstyrelsens vejledende emissionsgrænseværdier kan indgå som et vurderingselement, når kommunen skal vurdere, om der er sket ændringer i BAT, som kan begrunde, at der skal meddeles påbud. Dette gælder både de situationer, hvor kommunalbestyrelsen har pligt til at meddele påbud (det i husdyrlovens § 40, stk. 2, nr. 4 nævnte tilfælde) og de situationer, hvor kommunalbestyrelsen kan meddele påbud på grund af ændringer i BAT. Særligt i sidstnævnte situation skal kommunen også inddrage proportionalitetsprincippet, som siger, at der skal være et rimeligt forhold mellem den miljøeffekt, som kan opnås på grund af ændringer i BAT og de økonomiske omkostninger, som dette medfører.

Teknologier til begrænsning af ammoniakfordampning samt til bedre udnyttelse af næringsstofferne i husdyrgødningen er i stadig udvikling.

Der skal som minimum redegøres for anvendelsen af BAT-tiltag vedrørende:

- Management (ledelses- og kontrolrutiner)
- Foder
- Staldindretning
- Forbrug af vand og energi
- Opbevaring, håndtering og udbringning af husdyrgødning

Vurderingen af, hvorvidt husdyrbruget har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af BAT, er foretaget i overensstemmelse med Miljøstyrelsens vejledende emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT).

4.1 Management (ledelses- og Kontrolrutiner)

Den daglige drift af ejendommen sker efter princippet om godt landmandskab og ansvarlig driftsledelse, således at anlægget giver mindst mulig miljøbelastning og færrest mulige gener for omgivelserne.

Der er tilknyttet en række fagkonsulenter, der efter behov gennemgår bedriften. Der udarbejdes årligt foderplaner, så en optimal fodring i forhold til både dyr og miljø sikres. Her sikres også, at de oplyste maksimale mængder N og P ab dyr overholdes.

Der foretages daglige tjek og løbende service på anlæggene efter behov.

4.2 Foder

Da BAT for ammoniak er overholdt på baggrund af staldtyperne er der ikke fodervilkår i forhold til nedbringelse af ammoniakfordampningen. Med hensyn til BAT på fosfor er der en reduceret tildelelse af P til slagtesvinene på 4,5 kg P/FES

I forbindelse med effektivitetskontrol og optimering af produktionen bliver ejendommens foderforbrug nøje gennemgået, således at fodereffektiviteten optimeres, samtidig med at der tages hensyn til prisudvikling på foder.

4.3 Staldindretning

Der er fire eksisterende slagtesvinestalde. Der er to stalde med naturlig ventilation og strawflow, med tilsammen 1728 stipladser. De to øvrige stalde er med mekanisk ventilation og delvis plategulv (1/3 fast gulv) med tilsammen 2720 stipladser. Det giver i alt 4448 stipladser inkl. flytte og vaskespladser.

Gyllebeholdere

Beholder	Opført år	Antal m ³	Kontrol udført
1	2002	2500	2012
2	2006	2400	Planlagt august 2016
3	2006	2400	Planlagt august 2016

Gyllebeholderne er opført i betonelementer, og ligger ca. 2 m over terræn. Gødning håndteres udelukkende som gylle. Gyllen pumpes fra stalden til forbeholder, hvorfra det pumpes til gyllebeholderne.

Ventilationsanlæg

Der er naturlig ventilation og gardiner i de 2 mindste stalde. Ventilationsprincippet i de 2 øvrige stalde er diffus ventilation. Ventilationsafkastene er indtegnet på vedlagte situationsplan.

Stald	Type	Forventet maksimale ydelse pr. dyr
Slagtesvin	Undertryk	Max ydelse ca. 100 m ³ /time/gris

Der sker ingen ændringer i staldindretningen i forbindelse med revurderingen.

4.4 Forbrug af vand og energi

Energiteknologi på anlæg (BAT)

Ifølge referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker (BREF), der vedrører fjerkræ og svineproduktion, anvendes der BAT, når der er etableret (delvis) lavenergibelysning, (udskiftningen vil foregå efterhånden som elpærerne springer) eftersyn og rengøring af ventilatorer, temperaturstyring, der sikrer temperaturkontrol, og minimumsventilation i perioder, hvor der ikke er behov for ret stor ventilation.

Ventilationssystemet reguleres efter den aktuelle belægning. Der udføres en jævnlig rengøring (ved hvert holdskifte) og tilsyn af ventilationskanaler og ventilator, herved fjernes snavs mv. som kan yde modstand og forøge strømforbruget. Der gennemføres regelmæssig kontrol af temperatur- og luftfugtighedsfølernes indstilling og nøjagtighed. Der installeres trinløs styring af ventilatorer i staldene, hvilket regulerer luftcirkulationen efter behov, og giver dermed lavest mulig forbrug af energi. Det er oplyst, at der er ved strømsvigt og høje temperaturer i stalden er etableret alarm på ventilationssystemet.

- Ventilationssystemer er optimeret og dimensioneret og reguleret efter den aktuelle belægning.
- De enkelte staldafsnit udtørres med varmeblæser efter vask, inden der indsættes nye grise. På den måde undgås det at ventilere unødigt, samtidig med at det undgås, at temperaturen i stalden er for lav og luftfugtigheden er for høj, når der indsættes grise, idet dette kan medføre unødigt svineri i stalden. Høj renlighed giver bedre sundhed i stalden, tørre stalde holder ammoniak-emissionen fra stalden lav
- Der sørges for jævnlig inspektion og rengøring af ventilationskanaler og ventilatorer.
- Der sørges for, at unødig belysning og andet energispild undgås.
- Hvor det er muligt, er der opsat lavenergi lysstofrør/elpærer.
- Udendørs belysning benyttes kun i nødvendigt omfang.

Vandteknologi på anlæg (BAT)

Ifølge BREF der vedrører fjerkræ og svineproduktion, anvendes der BAT når der er anvendes højtryksrensning til vask af stalde, og når drikkenipler er placeret over trug.

- Der foretages højtryksvask af stalde mellem hvert hold af grise.
- Drikkenipler placeres over fodertrug, så spild undgås.
- Stalde sættes i blød inden vask, hvilket nedsætter forbruget af vand.
- Drikkevandsnipler mm efterses og udskiftes når det skønnes nødvendigt.
- Vandforbruget registreres og monitoreres løbende for at forebygge spild og for at undgå eventuelt ødelagte vandrør.

Der sker ingen ændringer i forbindelse med revurderingen

4.5 Opbevaring, håndtering og udbringning af husdyrgødning

Der er ingen ændringer i opbevaring, håndtering og udbringning af husdyrgødningen i forhold til den eksisterende miljøgodkendelse.

4.6 BAT niveau ammoniak og fosfor

Ammoniak

Det er oplyst i ansøgningen at slagtesvinene går på strawflow system. I ansøgningsskemaet er det indtastet som fast gulv. Vordingborg Kommune har kontaktet Axelborg for at få deres vurdering af et strawflow system i forhold til fast gulv. Strawflow system er et gyllesystem, hvorimod fast gulv er mæg og ajle adskilt. Axelborg vurderer at det gulvsystem, der kommer tættest på strawflow system fordampningsmæssigt er et fast gulv. BAT udregningerne er derfor udført med emissionsgrænseværdien for fast gulv. Der skal gøres opmærksom på at dette er en vurdering, da der ikke ligger emissionsgrænseværdier for strawflow systemet. Den samme vurdering gør sig gældende for poltene på "fast gulv"

Det er desuden indgået i beregningerne for ammoniakafdampning at dele af dybstrøelsen opbevares i stald til udbringning kan finde sted. Denne del af dybstrøelsen bringes altså ikke i markstak.

Husdyrgodkendelsessystemet har med de nævnte staldtyper beregnet en samlet udledning for ejendommen på 7.173,29 kg N pr år. Det vejledende BAT-krav er på en max. emission på 7.217,29. Der udledes altså 43,41 kgN/år mindre end der kræves i forhold til vejledende lovgivning ved anvendelse af BAT.

Ammoniakkrevet for Egeløkke er derved overholdt.

Fosfor

Der er nedenfor foretaget en BAT beregning i forhold til fosfor, efter Miljøstyrelsens seneste notat af 2. september 2015. I forbindelse med en revurdering skal der foretages en vurdering af om man inden for proportionalitet kan forlange fosfor i husdyrgødningen nedbragt ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik.

Efter it-systemet er den totale fosformængde i husdyrgødningen **9.607,63 kg**.

Polte (30-90 kg): $5.45 - (120/2 - 18,9) \times 0,01577 = 4,801$ P/FE

Slagtesvin (30-108): $5.45 - (138,7/2 - 18,9) \times 0,01577 = 4.65$ P/FE

Der er særlige problemstillinger omkring fosforindhold i foder til polte, da fosfor er med til at opbygge knogler. Polte skal senere indgå i sobesætninger som produktionsdyr, hvorfor det er vigtigt at deres knogler er stærke. Kravene til reduktion af fosfor for polte er derfor ikke så skrappe som for slagtesvin.

Normtallet er 4,8 P/FE.

Beregningen for BAT niveauet viser, at for poltene ender beregningen netop på normtallet, mens beregningen for slagtesvin viser, at BAT niveauet er 4.65 P/FE. Der skal altså ske en reduktion af fosfor i slagtesvinenes foder, hvorfor der stilles vilkår om et indhold i fodret på max 4.65

Det vurderes på den baggrund at BAT niveauet for fosfor og ammoniak overholdes med de stillede vilkår.

4.7 Kommunens bemærkninger og vurdering

Management

Kommunen vurderer, at der ved den løbende overvågning af produktionen samt inddragelse af relevante konsulenter sikres et godt overblik over ejendommen og en effektiv ressourceudnyttelse. Ved overholdelse af vedfærdskravene samt de af kommunen opstillede krav til egenkontrol opsamles endvidere en række data, der kan indgå i forvaltningen af ejendommen. Det vurderes sammenfattende, at ejendommens management er at betragte som BAT.

Som et led i driftssikkerheden af husdyrbruget, vil der i forbindelse med revurderingen blive stillet vilkår om udarbejdelse af en beredskabsplan (vilkår 37).

Foder

Det har været nødvendigt for ansøger at regulere på fosforindholdet i foderet for at kunne overholde BAT niveauerne. Med det stillede fodervilkår vurderer Vordingborg Kommune, at BAT er overholdt på ejendommen.

Staldindretning

I revurderingen af miljøgodkendelsen er ikke lavet ændringer i staldsystemet. Fast gulv er ikke umiddelbart BAT, men da der ikke sker ændringer i staldsystemet vil der ikke komme krav om at ændre det nu. Der er risiko for at en evt. kommende BAT konklusion fra EU kan give restriktioner for sådan en gulvtype.

Vordingborg Kommune vurderer, at bedriften lever op til de gældende BAT krav indenfor staldsystem på nuværende tidspunkt.

Forbrug af vand og energi

Vordingborg Kommune vurderer, at BAT mht. vand- og energiforbrug er at arbejde på at optimere energieffektiviteten på anlægget. Det vil sige at sikre, at særligt energiforbrugende installationer, f.eks. ventilationsanlæg, løbende kontrolleres og vedligeholdes således, at de altid kører energimæssigt optimalt. Endvidere kan det betragtes som BAT at registrere vand- og energiforbruget løbende med henblik på at identificere defekter samt vælge udstyr med fokus på vand- og energibesparende egenskaber.

Vordingborg Kommune vurderer på baggrund af det oplyste, at ejendommen lever op til kravet om anvendelse af BAT med hensyn til vand- og energiforbrug, og at dette kontrolleres som en del af egenkontrollen.

Opbevaring, håndtering og udbringning af husdyrgødning

BAT for udbringningsteknik er beskrevet i referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker, der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion (BREF) som en række tiltag. En del af disse tiltag er dækket af husdyrgødningsbekendtgørelsen og bekendtgørelse om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække, hvorfor det er et lovkrav at følge dem.

Der er derfor vilkår som udgår i forbindelse med revurderingen, da de er dækket af den generelle lovgivning.

BAT niveau for ammoniakemission og fosfor

Staldanlægget skal i forbindelse med revurderingen leve op til Miljøstyrelsens vejledende emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT) for husdyrbrug med konventionel produktion af slagtesvin (gyllebaserede systemer) fra maj 2011. Anlægget skal leve op til emissionsgrænseværdierne for eksisterende anlæg til slagtesvin.

Vordingborg Kommune har valgt at sidestille et strawflow system med dybstrøelse. Det er ikke helt sammenligneligt, men vurderes at være det nærmeste. Der er en høj ammoniakfordampning fra faste gulve, men da det er faste gulve der er indtastet i ansøgningssystemet, og BAT niveauet udregnes med faste gulve udlignes den høje ammoniakfordampning. Da der ikke er krav om reduktion i eksisterende stalde, selvom der er høj ammoniakfordampning, vurderer Vordingborg Kommune at BAT niveauet for ammoniakemission er overholdt.

Med hensyn til fosfor har det været nødvendigt at regulere indholdet i foderet for at kunne overholde BAT niveauerne. For at sikre at der også sker en Med de stillede vilkår vurderer Vordingborg Kommune, at BAT er overholdt på ejendommen.

5. Vilkår for afgørelsen

Afgørelse om revurdering meddeles under forudsætning af nedenstående vilkårsændringer. Vilkår, som er ophævet som følge af, at de er dækket af generel lovgivning, eller i øvrigt ikke længere er aktuelle, fremgår af bilag 3.

Nye vilkår meddeles som påbud efter husdyrbrugslovens § 39, jævnfør § 41. Vilkår 1 er ændret i forhold til den oprindelige godkendelse. Der er indgivet anmeldelse om ændret dyrehold i 2014, som blev accepteret. Det er derfor dette dyrehold, der er indsat i vilkår 1. Derudover er kommunenavnet i vilkårene ændret fra Møn Kommune til Vordingborg Kommune

Generelle vilkår

1. Godkendelsen omfatter en årlig produktion af 11.000 slagtesvin (30-108,7 kg), 5.000 polte (30-90 kg), 90 tyrekalve (0-6 mdr.) og 90 ungytyre (6 mdr. – 460 kg).
2. Hele ejendommen og dens omgivelser skal renholdes således, at lugtgener begrænses mest muligt, og således at skæmmende oplag undgås.
3. Opbevaring af foder skal ske på sådan en måde, at der ikke er risiko for tilhold af skadedyr (rotter m.v.).
4. Der må ikke forekomme oplag på ejendommen, som kan give anledning til forurening af jord, vandløb og grundvand.
5. Udgået

Indretning og drift

6. Udgået
7. Der skal i forbindelse med driften af staldene føres en effektiv flue- og skadedyrsbekæmpelse i overensstemmelse med de seneste retningslinjer, gerne med brug af biologisk bekæmpelse med rovfluer.

Luft og Lugt

8. Produktionen må ikke give anledning til lugt- og støvgener udenfor ejendommens areal, der af tilsynsmyndigheden vurderes som værende væsentlige.
9. Ventilationsanlæg på såvel nye som eksisterende bygninger skal udføres således, at der ikke opstår væsentlige lugt- eller støjgener for de omkringboende. Staldventilatorer skal renholdes og justeres efter behov. Tilsynsmyndigheden, Vordingborg Kommune, foretager alene vurderingen af, hvorvidt lugt- eller støjgener er væsentlige.
10. Såfremt tilsynsmyndigheden skønner at eventuelle klager vedrørende lugt fra ventilation af stalde er velbegrundede, skal virksomheden lade foretage undersøgelse af forskellige lugtkilder og/eller behandling af afkastlugten, således at lugtgenerne uden for staldene formindskes.
11. Udgået
12. Udgået
13. Udgået
14. Der skal etableres befæstet påfyldningsplads til gyllevogn med afløb til gyllebeholder med mindre gyllen suges direkte op fra tanken til gyllevognen.
15. Udgået

Støj

16. Bidraget fra staldene sammenlagt med bidrag fra husdyrbrugets øvrige aktivitet – målt udendørs – til det ækvivalente, korrigerede støjniveau målt i dB(A) må i intet punkt i skel til nabobeboelse overstige nedenfor anførte værdier:

	Dag	dB(A)
Mandag – fredag	kl. 07.00 – 18.00	55
Lørdag	kl. 07.00 – 14.00	55
Lørdag	kl. 14.00 – 18.00	45
Søndag	kl. 07.00 – 18.00	45
	Aften	
Alle dage	kl. 18.00 – 22.00	45
	Nat	
Alle dage	kl. 22.00 – 07.00	40

Maksimalværdien af støjen om natten må ikke overstige 55 dB(A)

17. De anførte grænseværdier for det ækvivalente, korrigerede støjniveau skal i dagperioden kl. 07.00-18.00 overholdes indenfor det mest støjbelastende tidsrum på 8 timer (lørdag dog

indenfor henholdsvis 7 timer i perioden fra 07.00 – 14.00 og 4 timer i perioden 14.00 – 18.00, i aftenperioden kl. 18.00 – 22.00 indenfor den mest støjbelastende time og i natperioden den mest støjbelastende halve time.

Kemiske bekæmpelsesmidler

18. Udgået

19. Udgået

20. Udgået

Affald

21. Udgået

22. Der må max. Opbevares 1.000 kg farligt affald på Egeløkke

23. Farligt affald, herunder spildolie, oliefiltre, akkumulatorer m.v. skal opbevares under tag, på fast, tæt bund uden mulighed for afløb til kloak, jord, vandløb eller grundvand. Oplagspladsen skal desuden være forsynet med opkant, og have en opsamlingskapacitet til en mængde svarende til rumindholdet af den størst benyttede beholder til flydende affald.

24. Udgået

Spildevand

25. Udgået

Renere teknologi

26. Udgået

Egenkontrol

27. Virksomheden skal føre driftsjournal. Følgende punkter skal som minimum indgå i driftsjournalen:

- Årlig opgørelse over antal producerede dyr på Egeløkke, fordelt på de enkelte vægtintervaller, og dokumentation herfor i form af produktionsrapporter fra bedriftsløsningen, gødningsregnskaber samt kopi af slagterifregninger og skateregnskab.
- Årlig opgørelse over antallet af stipladser og antal grise pr. sti.
- Kopi af eventuelle leveringsaftaler for de seneste 3 år inkl. Indeværende år.
- Kvitteringer fra aflevering af farligt affald, såsom spildolie, oliefiltre, akkumulatorer m.v.
- Væsentlige driftsforstyrrelser eller uregelmæssigheder, der har eller kan have miljømæssig betydning. Der redegøres for type, omfang og afhjælpende foranstaltninger.

28. Driftsjournalen skal være tilgængelig for tilsynsmyndigheden i en periode på minimum 3 år.

29. Virksomheden skal, såfremt tilsynsmyndigheden finder det nødvendigt – dog højst 1 gang årligt, f.eks. ved velbegravede naboklager, lade udføre og bekoste støjmålinger eller – beregninger til kontrol af, at vilkårene er opfyldt. Målinger kan forlanges gentaget ved vilkårs-overtrædelser.

Støjmålinger/beregninger skal udføres i henhold til nyeste vejledning fra Miljøstyrelsen.

Støjmålinger/beregninger skal gennemføres af et akkrediteret laboratorium.

30. Såfremt det ved støjmåling eller – beregning konstateres, at virksomheden ikke overholder ovennævnte støjgrænser, skal virksomheden iværksætte støjdæmpende foranstaltninger.

Sikkerhedsforanstaltninger

31. Udgået

32. Akut forurening, som følge af driftsuheld eller andet, skal straks meddeles til Vordingborg Kommune eller miljøvagten på tlf. 112.

33. Udgået

34. Udgået

Nye vilkår der påbydes i denne revurdering

35. Ved virksomhedens ophør skal der udføres følgende forureningsbegrænsende foranstaltninger:

- Gyllebeholdere, fortank med rørsystemer, gyllekanaler / kummer m.v. skal tømmes og rengøres.
- Alle staldafsnit skal tømmes for husdyrgødning, der bortskaffes efter regler om udbringning af husdyrgødning.
- Alt foder og ensilage skal bortskaffes fra ejendommen.

36. Fosforindholdet i slagtesvinefoderet må max. være 4,65 P/FE

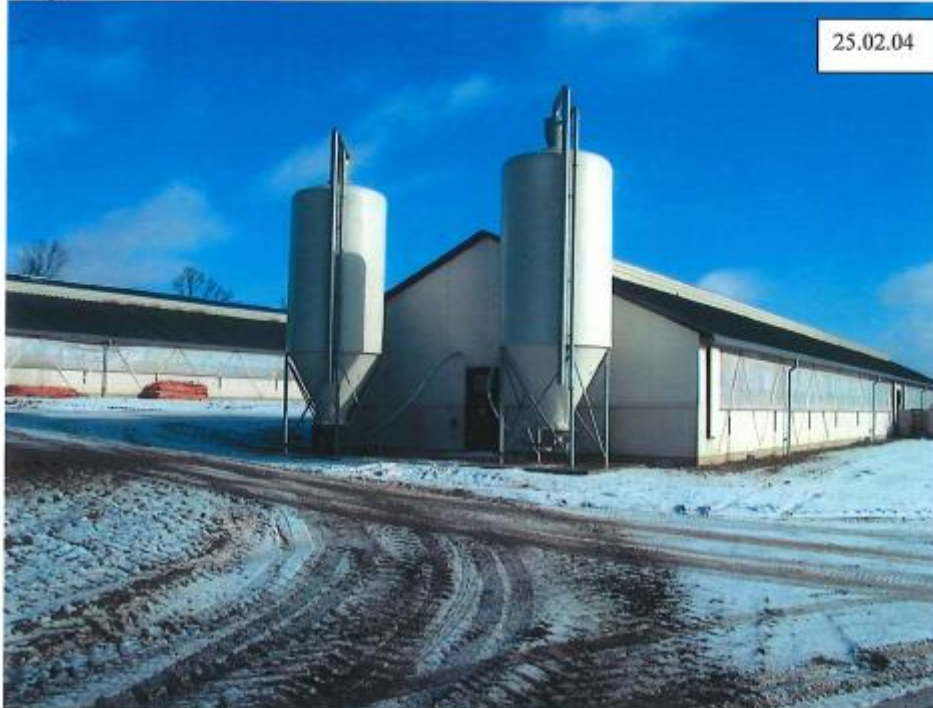
37. Det skal overfor tilsynsmyndigheden kunne dokumenteres at vilkår 36 overholdes.

38. Der skal udarbejdes en beredskabsplan for bedriften. Den skal senest indsendes til Vordingborg Kommune 6 mdr. efter revurderingsdatoen.

Bilag 1. Miljøteknisk redegørelse fra 25.02.2004

Egelykke

Miljøteknisk beskrivelse

Stamoplysninger

Ejendommens navn:

Egelykke

Ejendommens adresse:

Egeløkkevej 12

Matr. nr.: 1 ab, Marienborg

Hovedgård, Damsholte

CVR nr.: 76-30-06-15

Listebetegnelse: I1a

Ejer: Birgitte Natorp

Tlf. nr.: 5581-6020

Indholdsfortegnelse

1. indledning	side 3
Lovhjemmel.....	side 3
Sagsmateriale	side 3
Kort beskrivelse.....	side 3
VVM	side 4
2. Etablering, beliggenhed, indretning og drift.....	side 5
Produktionens art, etablering	side 5
Transport.....	side 5
Beliggenhed.....	side 7
Kapacitet og råvareforbrug.....	side 9
Gødningshåndtering	side 9
Udspretningsarealer.....	side 10
Tab af kvælstof og fosfor	side 12
Indretning af stalden	side 14
Vandforsyning	side 14
Energi	side 14
Marksprøjtning.....	side 14
Skadedyr	side 15
Valg af placering og BAT	side 16
3. Forurening og forureningsbegrænsende foranstaltninger.	side 16
Støj	side 17
Luft og lugt.....	side 18
Affald	side 21
Spildevand	side 22
Egenkontrol.....	side 22
Sikkerhedsforanstaltninger	side 24
4. Samlet vurdering	side 24
Bilagsoversigt.....	side 24

1. Indledning

Møn Kommune har modtaget ansøgning om miljøgodkendelse af svineproduktion på Egelykke, Egeløkkevej 12, 4780 Stege, jævnfør Miljø- og Energiministeriets bekendtgørelse nr. 652 af 3. juli 2003 om godkendelse af listevirksomhed (i det efterfølgende betegnet listebekendtgørelsen), §§ 18 og 29. Ansøgningen er fremsendt af Skovgaard Agro Consult ApS på vegne af ejer Birgitte Natorp, Marienborg Godskontor, Marienborg Allé, 4780 Stege.

Ansøgningen vedrører godkendelse efter kapitel 5 i Miljø- og Energiministeriets lovebekendtgørelse nr. 753 af 25. august 2001 om miljøbeskyttelse (i det efterfølgende betegnet miljøbeskyttelsesloven). Der er søgt om godkendelse af en årlig slagtesvineproduktion på i alt **16.345 slagtesvin (30-102 kg)**, svarende til 467 DE og **90 ungtyre**, svarende til 32 DE. Det giver en samlet årsproduktion på 499 dyreenheder.

Lovhjemmel

Ejendommens aktiviteter er optaget på listen over godkendelsespligtige virksomheder under punkt I-1a: Anlæg til husdyrproduktion for mere end 250 dyreenheder, jf. listebekendtgørelsen.

Husdyrproduktionen er desuden i-mærket i listebekendtgørelsen, hvilket betyder at der er tale om en IPPC-virksomhed, dvs. at den er underlagt IPPC-direktivet, EUROPA RÅDETS DIREKTIV 96/61/EF af 24. september 1996 om integreret forebyggelse og bekæmpelse af forurening. Det betyder desuden, at offentligheden skal have mulighed for at udtale sig om ansøgningen og udkast til afgørelsen, inden godkendelsesmyndigheden kan godkende væsentlige ændringer eller udvidelser af virksomheden. Ansøgningen har været offentliggjort i forbindelse med indkaldelsen af idéforslag i VVM-proceduren i december 2001.

Sagsmateriale

Følgende materiale har ligget til grund for udarbejdelse af den miljøtekniske beskrivelse:

- Ansøgningsmateriale udarbejdet af Skovgaard Agro Consult ApS, dateret den 14.05.01.
- Forslag fra Skovgaard Agro Consult ApS om regionplantillæg, dateret den 28.11.03.
- Møn Kommunes notat, dateret den 03.01.02.
- Opdateret ansøgningsmateriale fra Skovgaard Agro Consult ApS, dateret den 07.11.03.
- Supplerende oplysninger indhentet telefonisk fra Johan Skovgaard den 16. februar 2004.
- Supplerende oplysninger indhentet ved møde på Egelykke den 25. februar 2004.
- Supplerende oplysninger modtaget fra Skovgaard Agro Consult ApS den 2. april 2004.

Ansøgningen blev modtaget af ROVESTA Miljø I/S den 5. februar 2004.
ROVESTA Miljø I/S vurderer, at sagen var fuldt belyst den 2. april 2004.

Kort beskrivelse af projektet

Den eksisterende husdyrproduktion på ejendommen er en årsproduktion af 5.500 slagtesvin, svarende til 176 dyreenheder (DE) og 90 ungtyre, svarende til 32 DE. **Den eksisterende årsproduktion udgør således 207 DE.** Det skal hertil bemærkes, at beregningerne af antal DE er baseret på normtallene fastsat i Skov- og Naturstyrelsens bek. nr. 604 af 15. juli 2002 om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v. (i det følgende omtalt som Husdyrgødningsbek.).

Bygningsmæssigt opføres 3 nye staldbygninger. En bygning er på ca. 700 m², opdelt i 2 sektioner af henholdsvis 42 og 8 stier. Derudover etableres to stalde på hver ca. 1.100 m² med hver 2 sektioner med 42 stier. Der er beregnet plads til 16 slagtesvin i hver sti.

Derudover opføres ny foder- og halmlade, samt 2 nye gyllebeholdere. Halm- og foderlager er på ca. 700 m² og de 2 gyllebeholdere er hver på 2.400 m³, det vil sige de har en kapacitet på i alt 4.800 m³. Produktionsændringen er skitseret nedenstående:

Produktion	Slagtesvin (30-98 kg)	Slagtesvin (30-102 kg)	Slagtesvin (30-110 kg)	Ungtyre	Dyreenheder (DE)
Nuværende	900	0	4.600	90	207
Planlagt	0	16.345	0	90	499

Beregningseksempel:

$$\frac{16.345 \text{ slagtesvin (30 til 102 kg)}}{35 \text{ stk./DE}} = 467 \text{ DE}$$

VVM-pligt

Storstrøms Amt har meddelt, at produktionsudvidelse udløser VVM-pligt i henhold til Planloven, da der er tale om væsentlig udvidelse af antallet af dyreenheder. Ved møde på amtet den 3. februar 2004 oplyste sagsbehandler Alfred Larsen, at de påbegynder sagsbehandlingen af VVM umiddelbart efter denne dato.

Amtets Natur- og Plankontor oplyser generelt, at der kræves VVM-screening, såfremt ét af følgende 4 punkter er opfyldt:

1. Udvidelse af antallet af dyreenheder
2. Nyanlæg (stalde m.v.)
3. Væsentlige ændringer af bestående stalde
4. Ændringer i udspretningsarealerne (f.eks. nye leverings- eller forpagtningsaftaler)

Det skal hertil bemærkes, at enhver ændring i udspretningsarealerne til enhver tid vil udløse krav om VVM-screening. Det betyder, at landmænd generelt skal være opmærksomme på, at såfremt der sker ændringer i forbindelse med genforhandling af de 1-årige leveringsaftaler, skal sagen VVM-screenes igen. I praksis kan det betyde, at produktionen skal screenes hvert år.

Klager indgået til Møn Kommune i forbindelse med den eksisterende husdyrproduktion

Møn Kommune har ikke på noget tidspunkt modtaget klager over den eksisterende husdyrproduktion på Egelykke.

Eventuelle planer udover det der indgår i ansøgningen

Det fremgår af ansøgningen, at den nyopførte halmlade eventuelt på et senere tidspunkt kan inddrages til foderlade, hvor der kan forarbejdes og blandes foder. Der foreligger dog ikke et konkret projekt for dette på nuværende tidspunkt.

Vurdering

Alle ændringer i produktionen, der ikke er beskrevet i ansøgningsmaterialet og dermed i denne miljøtekniske beskrivelse, skal anmeldes til tilsynsmyndigheden inden opstart og gennemførelse.

2. Etablering, beliggenhed, indretning og drift

Driftstider

Da der er tale om et landbrug med husdyrhold og planteavl, er der produktion på virksomheden hele døgnet hele året, herunder alle lør-, søn- og helligdage. Medarbejderne vil være på virksomheden indenfor normal arbejdstid, typisk varierende mellem kl. 06.00 og 18.00 alle årets dage.

Produktionens art

Efter den planlagte produktionsudvidelse vil der blive produceret 16.345 slagtesvin i vægtintervallet 30-102 kg pr. år og 90 ungtyre, svarende til i alt 499 DE.

Grisene ankommer til ejendommen som smågrise med en levende vægt på ca. 30 kg og leveres til slagting ved en levende vægt på ca. 102 kg.

Ungtyrene ankommer til ejendommen med en levende vægt på 40 kg, og sælges til slagting ved en levende vægt på ca. 460 kg.

Etablering

Det fremgår af ansøgningsmaterialet, at det forventes, at byggeriet af de 3 nye staldbygninger, den nye foder- og halmlade og de 2 nye gyllebeholdere påbegyndes foråret 2004. ROVESTA Miljø I/S skal dog bemærke hertil, at godkendelsen først kan udnyttes, når der foreligger en endelig afgørelse. Byggearbejder, der påbegyndes efter godkendelsen er meddelt, men før klagefristens udløb, sker på bygherrens eget ansvar og regning.

Tegninger over virksomhedens indretning

Ansøgningsmaterialet indeholder:

- Oversigtstegning, produktionsanlægget 1:1.000
- Plan- og snittegning 1:100
- Oversigtskort 1:25.000

Landbrugsmaskiner og olietanke

Der er ikke landbrugsmaskiner på Egelykke, da de alle er placeret på Marienborg Gods.

Der er ikke nedgravede tanke eller tilsvarende på ejendommen, idet dieselolie leveres i tanke placeret over jorden. Opvarmning af staldene sker ved hjælp af oliefyr.

Møn Kommune har ikke på noget tidspunkt modtaget lovpligtig tankattest fra Birgitte Natorp, og ROVESTA Miljø I/S skal i den forbindelse præcisere, at ifølge olietanksbekendtgørelsen skal den, der vil etablere nedgravede anlæg på 100.000 l og derunder, samt overjordiske anlæg på 200.000 l og derunder, meddele tilsynsmyndigheden, hvornår anlægget skal etableres. Meddelelsen skal ske senest 4 uger før arbejdet påbegyndes. For villatanke (tanke der anvendes til bygningsopvarmning) er fristen dog 14 dage. Samtidig med meddelelsen fremsendes beskrivelse af anlægget til tilsynsmyndigheden, samt skitse over anlæggets placering på ejendommen. Tankattest skal senest fremsendes samtidig med etableringen.

Transport

Markdriften har interne transportveje, som benyttes. Transporten af gylle vil være af et sådant omfang, at den noteres af omgivelserne, dog primært forårsaget af, at udbringningen foregår i koncentrerede perioder, og dermed mange læs over en kort periode. Derudover vil udbringningen kunne registreres i omgivelserne i form af lugt.

Nedenstående er angivet et skøn over den samlede trafik til og fra ejendommen, som er oplyst at være på 431 for nuværende drift, hhv. 715 efter udvidelse. Nogle af disse er dog interne.

	Nuværende for-	Fremtidige forhold
	hold	
	Antal kørsler pr. år	Antal kørsler pr. år
Færdigfoder, leveret i siloer	118	145
Leverede smågrise fra Marienborg	18	30
Slagtesvin til slagteri	52	104
Tyrekalve, leveret	2	2
Udbringning af gylle til marker	154	347
Dybstrøelse fra stald til mark	37	37
Afhentning af døde grise, DAKA	52	52-104*
Handelsgødning	0*	0**
Halm	ca. 7	Ca. 10
I alt	440	727-779

* Afhængig af behovet

**Leverancer af handelsgødning køres til Marienborg Gods, og køres derfra direkte til udbringning på landbrugsjordene under de enkelte ejendomme.

Derudover forekommer der kørsel med traktor i forbindelse med alment landmandsarbejde.

Ansøgningsmaterialet indeholder ikke oplysninger om hvilke offentlige og private veje, der vil blive anvendt til afvikling af kørslerne.

Vurdering

I gennemsnit vil der være tale om ca. 2 kørsler med tunge køretøjer pr. dag året rundt, alle dage. ROVESTA Miljø I/S vurderer, at antallet af transporter bliver væsentligt forøget efter realiseringen af produktionsudvidelsen, idet antallet forventes fordoblet i forhold til den nuværende produktion. Samtidig vurderes det dog, at næsten halvdelen af transporterne (gylleudbringning) vil foregå indenfor afgrænsede, korte perioder.

Mødenotat fra Miljø & Teknik, Møn Kommune af 20. december 2001 anbefaler, at godkendelsen indeholder vilkår om, at:

Adgangen til og fra Egelykke skal ske via Grønsundsvej og Fævejen således, at tung trafik til og fra Egelykke ikke foregår gennem Frønderup.

Det skal hertil bemærkes, at miljølovgivningen ikke levner muligheder for at regulere forhold, der hører ind under vej- og færdselsloven.

Det fremgår af Miljøstyrelsens vejledning om godkendelse af listevirksomheder, at der kan stilles vilkår, der begrænser virksomhedens valg af porte til ind- og udkørsel for så vidt angår virksomhedens egne køretøjer. ROVESTA Miljø I/S vurderer således ikke, at der er mulighed for at stille vilkår der sikrer, at gennemkørsel af Frønderup med tunge køretøjer undgås.

Samtidig vurderer ROVESTA Miljø I/S, at lokaliseringen af Egelykke er miljømæssig hensigtsmæssig, hvorfor der ikke umiddelbart er grundlag for konkludere, at realiseringen af projektet vil medføre trafikale gener for omkringboende.

Placering af skorstene og ventilationsafkast

Der bruges naturlig ventilation på Egelykke, med justérbar åbning i kip.

Placering af støj- og vibrationskilder.

Virksomhedens støj vil opstå i forbindelse med fodring af grisene, og som transportstøj fra til- og frakørsler samt intern transport.

Beliggenhed

Ejendommen er placeret i landzone og ligger vest for landsbyen Frenderup i Møn kommune.

Lokaliseringen i forhold til de nærmeste omgivelser fremgår af følgende tabel, tal med **fed** angiver at vejledende afstandskrav ikke er overholdt. Det skal hertil bemærkes, at ansøgningen skal behandles efter afstandskravene i husdyrgødningsbek., da ansøgningsmaterialet blev fremsendt før den nye bekendtgørelse trådte i kraft. Afstandskravene fastsat i medfør af ændringsbek. er således ikke gældende for projektet på Egelykke.

Tabel 1. Afstand fra stalde og beholdere til husdyrgødning.

Målt fra nærmeste punkt på:	Reference	Afstand (meter)	Husdyrgødnings-Bek., gældende for Egelykke (meter)	Skærper i ændringsbek., vejledende for Egelykke (meter)
Beboelse på samme ejendom	Egeløkkevej 10	40	15	
	Egeløkkevej 12	20	15	
Nærmeste nabobeboelse, nord	Kimervej 6 (landbrug)	780	50	100
	Kimervej 8 (nordøst, landbrug)	750	50	100
Nærmeste nabobeboelse, syd	Hjelm Kobbøl (landbrug)	15 1.000	50	100
	Hjelm Kobbøl (sydøst)	10 800	50	100
	Grønvedvej 2 (syd-vest)	1.100		
Nærmeste nabobeboelse, øst	Hjelmvænget 16	870	50	100
Nærmeste nabobeboelse, vest	Lille Lindvej 1A (landbrug)	1.300	50	100
Byzone/lokalplanlagt område i landzone	Damsholte (nord, nordvest)	1.800	300	
Sommerhusområde	Oddermosen og Hårbølle	> 3.000	300	
Samlet bebyggelse i landzone	Sønder Frenderup (øst)	1.500	300	
Enkelt vandindvinding	Egelykke	> 50	25	
Fælles vandindvinding	Damsholte	> 1.000	25	
Vandløb, dræn, søer	Mærdræn, Egelykke	100	15	
Naboskel	Egeløkkevej (gyllebeholderen)	15	15	30
Offentlig vej, privat fælles vej	Egeløkkevej (gyllebeholderen)	15	15	15
Levnedsmiddelvirksomhed	KelsenBisca i Stege	> 3.000	25	

Udvidelsen af slagtesvineproduktionen sker øst for Egelykke.

I henhold til Møn Kommunes Kommuneplan 1997 – 2009 er ejendommen beliggende i rammeområdet: *Det åbne land*. Områdets zonestatus er landzone.

Arealerne omkring ejendommen er i regionplanen for Storstrøms Amt angivet som område med jordbrugsmæssige interesser.

Bortset fra den nordligste del af Marienborgs udspretningsarealer er alle arealer beliggende i særligt regionalt naturbeskyttelsesområde

Hovedparten af de påtænkte udspretningsarealer omkring Egelykke er beliggende i områder med særlige drikkevandsinteresser.

Der er ikke under Marienborg Gods eller Egelykke jordarealer, som er udpeget som nitratfølsomme indvindingsområder. I øvrigt viser regionplanforslag, at der i området med særlige drikkevandsinteresser er et beskyttende lerlag over grundvandslagene.

Vindforhold

Vindforholdene har stor betydning for lugtudbredelsen fra stalde og gyllebeholdere. Ifølge oplysninger fra DMI (Dansk Meteorologisk Institut) er den fremherskende vindretning Vest – Sydvest.

Der vil således primært ske en lugtudbredelse og ammoniakafsætning øst og nordøst for anlægget.

Vurdering

Lokalisering

Den væsentligste lokaliseringsfaktor for landbrugsejendomme er lugt og til dels støj. Ved eksisterende landbrug og virksomheder i øvrigt, kan afstandskravene anvendes ved vurdering af behovet for skærpede vilkår til de såkaldte komfortrelaterede vilkår, såsom lugt og støj.

De aktuelle afstande fra den planlagte placering til byzone, naboskel m.v. fremgår af ovenstående skema. Det ses heraf, at de vejledende afstandskrav er overholdt med stor margin, ligesom husdyrgødningsbek. afstandskrav – herunder kravet på min. 300 meter til beboelsesbygninger, der er beliggende i samlet bebyggelse, er overholdt.

Det vurderes således, at den planlagte produktionsudvidelse vil opfylde gældende krav til placering i forhold til forureningsfølsomme områder, herunder nabobeboelser.

I forbindelse med ændringsbek. til husdyrgødningsbek. ses det, at afstandskravene til nabobeboelse, naboskel skærpes. Det betyder faktisk, at produktionsanlægget ikke vil kunne overholde kommende afstandskrav til naboskel. Det skal dog hertil bemærkes, at ansøgningen skal behandles i henhold til bek. nr. 604 af 15. juli 2002 (nugældende husdyrgødningsbek.). Ansøger har således ikke juridisk pligt til at efterkomme skærpede afstandskrav, der ikke er gældende på ansøgnings-tidspunktet. ROVESTA Miljø I/S skal imidlertid anbefale, at ansøger tager stilling hertil.

ROVESTA Miljø I/S vurderer, at ansøger bør tage hensyn til kommende skærpselser af afstandskravene, da det kan forventes, at kravene vil være gældende, inden der foreligger endelig afgørelse i sagen om godkendelse og VVM-vurdering.

ROVESTA Miljø I/S har forelagt problemstillingen for ansøgers konsulent, Skovgaard Agro Consult, v/ Johan Skovgaard, som efterfølgende har drøftet forholdet med ansøger, Birgitte Natorp.

Johan Skovgaard meddeler den 2. april 2004, at eftersom der ikke er beboelser i nærheden, og der alene er tale om afstanden fra den ene gyllebeholder til Egeløkkevej, vil der ikke blive foretaget ændringer i projektet til sikring af overholdelsen af afstandskrav, der ikke var gældende på ansøgningstidspunktet.

Oplysninger om produktionskapacitet og forbrug af råvarer.

For at gennemføre den ansøgte produktion anvendes en del råvarer og energi.

Oversigt over anslået forbrug

Råvarer	Type	Mængde pr. år
Foder (i alt 3000 tons)	Korn, især hvede og byg	2.100 tons
	Sojaskrå & andet protein	750 tons
	Mineraler, vitaminer m.v.	150 tons
Vand	Drikkevand til grisene	13.000 -14.000 m ³
Energi	Elektricitet	180.000 kWh
Olie	Fyringsolie	22.500 liter
Handelsgødning	NPK	? tons

Virksomhedens procesforløb

Procesforløbet kan kort beskrives således:

Input 	Produktion	Output
Smågrise Tyrekalve Foder Vand El Olie Handelsgødning Kemiske bekæmpelsesmidler	HUSDYR MARKDRIFT	Slagtesvin Ungtyre Gylle Landbrugsafgrøder Emissioner: lugt, ammoniak og støj. Affald

Driftsforstyrrelser og forøget forurening

Der forekommer sjældent driftsforstyrrelser, som kan medføre forøget forurening. De normale driftsforstyrrelser vil være manglende energi, varme eller foder, samt "slagteristrejke". Disse situationer afhjælpes i staldene, som er et lukket system i forhold til udledning af husdyrgødning og forurenede vand.

Eneste uheld, som vil kunne medføre risiko for en større forurening, vil være brud på gyllebeholderne.

Vurdering

Det vurderes, at risikoen for driftsforstyrrelser, der forårsager forøget forurening, er minimale.

Gødningshåndtering

Gødningen fra svineproduktionen håndteres som gylle.

Det fremgår af ansøgningsmaterialet, at der vælges GBK-godkendte gyllebeholdere. Valg af type/mærke er ikke konkretiseret yderligere.

Gødningen fra ungtirene håndteres som dybstrøelse. Dybstrøelsen køres direkte fra stald i markstak 4 gange om året. Ifølge Birgitte Natorp holdes markstakken overdækket med halm, og placeres ikke samme sted hvert år.

Vurdering

Kravene til udførelse, dimensionering samt forhåndsansøgning af bl.a. gødningsbeholdere til flydende husdyrgødning er fastsat i husdyrgødningsbek. kapitel 7 og 11. ROVESTA Miljø I/S vurderer derfor ikke, at der er grundlag for at stille vilkår hertil i godkendelsen.

Gødningsproduktion og opbevaringskapacitet

Den af grisene producerede gødning, håndteres som gylle. På grundlag af standardtal fra blandt andet Landbrugets Byggeblade (95.03-03) er produktionen af gylle summeret i nedenstående skema.

Dyregruppe	Nuværende	Fremtidig
Slagtesvin på delvis spaltegulv	3.245 tons pr. år	8.175 tons pr. år
Ungtyre på dybstrøelse	621 tons pr. år	621 tons pr. år
Samlet årlig gødningsproduktion	3.866 tons pr. år	8.796 tons pr. år

Månedproduktionen af svinegylle efter udvidelsen kan således beregnes til:

$$8.175 \text{ m}^3 / 12 \text{ mdr.} = 681 \text{ m}^3 / \text{ mdr.}$$

Der er 1 gyllebeholder på Egelykke på 2.400 m^3 . Der opføres yderligere 2 GBK-godkendte gyllebeholdere på hver 2.400 m^3 , således at den samlede kapacitet for opbevaring af gylle bliver 7.200 m^3 . Derudover er der fortanken med en kapacitet på 150 m^3 , samt en kapacitet i gyllekanalerne på 400 m^3 . Det giver en samlet opbevaringskapacitet på: 7.750 m^3 , svarende til $7.750 \text{ m}^3 / 681 \text{ m}^3 / \text{ mdr.} = \text{ca. } 11,4 \text{ måneder}$.

Vurdering

ROVESTA Miljø I/S vurderer, at en opbevaringskapacitet på godt 11 måneder vil være fuldt ud tilstrækkeligt til at overholde gældende krav til udbringning af gyllen.

Udbringningsarealer, størrelse og placering.

Til Egelykke er der et areal på 180 ha, hvoraf de 170 ha dyrkes.

Nedenstående er summeret de dyrkede arealer pr. ejendom, som Birgitte Natorp ejer:

Udspretningsarealer	ha
Egelykke	169,43
Marienburg Gods	166
Lille Lind ApS	44
I alt	379,42

Ifølge husdyrgødningsbek. må der maksimalt udbringes svinegylle svarende til 1,4 DE pr. ha og kvæggødning (fast) svarende til 1,7 DE pr. ha. Til udspretning af gylle fra den ansøgte produktion på i alt 499 DE er harmonikravet $467/1,4 = 333,6 \text{ ha} + 18,8 \text{ ha} = 352,4 \text{ ha}$.

I henhold til Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri, bekendtgørelse om husdyrhold og arealkrav m.v., nr. 824 af 2. oktober 2002, kan arealkravet, dvs. den del af harmoniarealet, som Birgitte Natorp selv skal eje, beregnes til minimum 170 ha.

Tabellen er summeret efter 1,4 DE. Pr. ha, som er gældende krav til svinegylle.

Besætningsstørrelse, DE (årsgennemsnit)	Beregnet Harmonikrav, ha	Arealkrav (bkg. § 6), ha	Arealkrav reduceret med 33 %, (bkg. § 7), ha
499	356,4	254,8	169,9

For at overholde bekendtgørelsens krav om ejet areal skal der således være minimum 170 ha dyrkbart areal til Egelykke. I forhold til bekendtgørelsens afledte krav, kan "manglende" dyrkede arealer være lokaliseret på anden ejendom, eller kravet kan opfyldes ved, at der indgås 5-årige tinglyste gylleaftaler. I dette tilfælde opfyldes bekendtgørelsens krav ved, at Birgitte Natorp ejer 2 379,42 ha. På Egelykke opfyldes kravet om et mindste ejerareal på 169,9 ha, idet der er 170 ha dyrkbare arealer. Derudover ejer Birgitte Natorp yderligere knap 550 ha.

Disse arealer er indtegnet på markkort i bilagsmappen til ansøgningsmaterialet.

Vurdering

ROVESTA Miljø I/S vurderer, at både areal- og harmonikravet er opfyldt. Det fremgår i øvrigt af ansøgningsmaterialet, at Birgitte Natorp ejer yderligere 550 ha landbrugsjord. Husdyrgødningsbek. indeholder bestemmelser om harmonikrav, og Plantedirektoratet fører tilsyn hermed. ROVESTA Miljø I/S vurderer derfor, at det ikke er relevant at opstille vilkår herfor i godkendelsen.

Udbringning af husdyrgødning

Som beskrevet i ansøgningsmaterialet påtænkes gyllen udbragt med slæbeslanger, som bidrager til en reduceret ammoniakfordampning under udbringningen.

Gyllen udbringes primært om foråret og i forsommeren. I foråret er det på sort jord, hvor gyllen nedharves efter udbringning. Ved senere udbringning af gyllen, lægges gyllen med slæbeslanger "ind under" afgrøderne, primært kornafgrøder.

Fast gødning fra ungtyrene bliver udbragt og nedpløjet samme dag. Udbringningen foregår efter høst eller om foråret.

Ansøgningsmaterialet indeholder ikke oplysninger om hvilken type overdækning af gyllebeholdere, der påtænkes anvendt.

Omrøring af gyllen

Ansøgningsmaterialet indeholder ikke oplysninger om procedure til omrøring af gylle.

Overdækning af gyllebeholdere

Gyllebeholderne påtænkes ikke forsynet med teltdug eller fast låg, men der etableres flydelag i form af snittet halm.

Vurdering

Husdyrgødningsbek. fastsætter krav til overdækning af gyllebeholdere.

Det fremgår heraf, at beholdere for flydende husdyrgødning skal være forsynet med fast overdækning i form af flydedug, teltoverdækning eller lignende.

Det fremgår endvidere, at den ansvarlige for landbrugsbedriften (driftsherren) kan undlade at opfylde kravet om fast overdækning, jf. stk. 1, såfremt der i stedet etableres tæt overdækning, f.eks. i form af naturligt flydelag, eller anden tæt overdækning på beholderen, og at driftsherren som led i en egenkontrolordning løbende og regelmæssigt mindst én gang om måneden fra den 1. februar 2003 fører optegnelser i en logbog, herunder om tilstanden og tætheden af flydelaget eller anden tæt overdækning på hver enkelt beholder til dokumentation af, at der er et tilstrækkeligt tæt flydelag eller anden tæt overdækning. Ifølge ansøgningsmaterialet føres logbogen i overensstemmelse med Skov- og Naturstyrelsens anvisninger.

Åbne gyllebeholdere, hvortil gylle pumpes, skal have dykket indløb, der er sikret mod tilbageløb. Andre fyldningssystemer skal udføres, således at flydelaget ikke brydes.

Omrøring af gyllen i gyllebeholderne kan give anledning til lugt- og støjgener. For at begrænse evt. gener er det væsentligt, at gyllehåndteringen i forbindelse med udbringningen varer så kort tid som muligt. ROVESTA Miljø I/S vurderer, at godkendelsen bør indeholde vilkår, der præciserer, at:

Omrøring af gyllen kun må foretages umiddelbart inden udbringning.

Med udgangspunkt i anlæggets placering i forhold til nabobeboelser vurderer ROVESTA Miljø I/S, at det ikke vil være nødvendigt derudover at stille skærpede krav, da husdyrgødningsbek. allerede fastsætter krav til opbevaring og udbringning af husdyrgødningen.

Forventet kvælstoftab til omgivelserne

Tabet af kvælstof fra brug af handelsgødning er mindre end for husdyrgødning. Dette skyldes, at der ved anvendelse af husdyrgødning sker N-fordampning fra stalde, opbevaringsanlæg samt udbringning. Derudover sker der ikke samme grad af denitrifikation som ved gødskning med handelsgødning.

Ansøgningsmaterialet indeholder en redegørelse af det forventede kvælstoftab til omgivelserne. Beregningerne er baseret på data fra Landbrugets Rådgivningscenter, som tager udgangspunkt i beretning 36 fra Danmarks Jordbrugsforskning, 2001. De nedenstående tal er kun baseret på udvidelsen på Egelykke, og tager ikke hensyn til den produktion Birgitte Natorp har på Marienborg Gods. Beregningerne viser, at NH₃-tabet øges med ca. 7.043 kg pr. år efter udvidelsen af dyreholdet.

Opsummering af beregningerne

	Beregnet NH ₃ -tab	Øget NH ₃ -tab	Udvaskningspotentiale	
Nudrift stald tab	2.691 kg/år		Udvidelse	
Fremtidigt stald tab	7.476 kg/år	4.785 kg/år	55 kg N/ha	
Nudrift lager tab	417 kg/år		Efterafgrøder ¹	
Fremtidigt lager tab	1.011 kg/år	657 kg/år	52 kg N/ha	
Nudrift mark tab	0 kg/år			
Fremtidigt mark tab	0 kg/år	10 kg/år	Nudrift	Frøgræs ²
Efter udvidelse, samlet tab	8.487 kg/år	5.442 kg/år	52 kg N/ha	52 kg N/ha

¹: 38 ha efterafgrøder udover de lovpligtige 6%

²: 11,5 ha vårbyg med udlæg – 11,5 ha 1.års rødsvingel – 11,5 ha 2. års rødsvingel – 11,5 ha hvede efter frøgræs (dvs. 23 ha rødsvingel til høst hvert år)

Forventet tab af fosfor til omgivelserne

Det fremgår af ansøgningsmaterialet, at ved en årlig produktion på 499 DE vil den samlede fosformængde i den producerede husdyrgødning være 10.486 kg P ab lager. Den producerede mængde fosfor er beregnet ud fra normtal for husdyrgødning. Det svarer til en tildeling på ca. 27,6 kg fosfor pr. ha.

Ved optimering af fodringen kan P mængden i gødningen reduceres til ca. 7.775 kg P. Dette giver en tildeling pr. ha på 20,5 kg.

Ved den nuværende årlige produktion på 207 DE er den samlede mængde fosfor i den producerede husdyrgødning på 3.878 kg P ab lager, hvilket svarer til en tildeling på 26,2 kg pr. ha ved 1,4 DE ha. Planternes fosforbehov er 21-23 kg pr. ha.

Baggrundsbelastning (kumulation)

Storstrøms Amt forventes at inddrage baggrundsbelastningen (kumulationen) og dermed områdets husdyrtryk i VVM-behandlingen af projektet.

Vurdering

Ifølge Fødevaremin. bek. nr. 676 af 16. juli 2003 om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække i planperioden 2003/2004 skal udnyttelsesprocenten for kvælstof i svinegylle være mindst 75%. Der er således regnet med en udnyttelsesprocent, der er i overensstemmelse med gældende lovkrav. Det vurderes, at det beregnede udvaskningspotentiale må anses som værende realistisk, idet resultatet forudsætter overholdelse af gældende krav til udnyttelsesprocent for svinegylle.

Samtidig ses det, at kvælstoftabet primært hidrører fra staldene, og at det samlede udvaskningspotentiale for kvælstof øges med 1 kg N pr. ha, dog forudsat, at der køres med efterafgrøder. Ifølge ansøgers beregninger, kan udvaskningspotentialet for kvælstof, neutraliseres ved at dyrke ca. 38 ha efterafgrøder udover de lovpligtige 6 %, eller ved at dyrke ca. 23 ha frøgræs til høst, f.eks. rødsvingel fordelt på 11,5 ha 1. år og 11,5 ha 2. år.

I den forbindelse skal det bemærkes, at der i henhold til husdyrgødningsbek. kun må udbringes flydende husdyrgødning fra høst til 1. oktober på etablerede, overvintrende fodergræsarealer og på arealer, hvor der den følgende vinter skal være vinterraps. Derudover må der udbringes flydende husdyrgødning fra høst til 15. oktober på arealer med frøgræs, for hvilke der er indgået kontrakt med frøavlsfirma om levering af frø i den kommende sæson.

ROVESTA Miljø I/S vurderer, at gældende krav til udbringning og udnyttelsesprocent for kvælstof er opfyldt, og eftersom Plantedirektoratet fører tilsyn hermed, findes det ikke nødvendigt at stille krav til udnyttelsen af kvælstof i godkendelsen.

ROVESTA Miljø I/S vurderer, at eftersom produktionen skal indrettes og drives i overensstemmelse med de oplysninger, der ligger til grund for ansøgningen, har ansøger pligt til at dyrke de nævnte efterafgrøder til sikring af en maksimal udnyttelse af kvælstoffet i gødningen og dermed en minimal ændring i udvaskningspotentialer.

Endvidere vurderer ROVESTA Miljø I/S, at husdyrgødningsbæk. § 25, stk. 2 om krav til udbringning af flydende husdyrgødning med slæbeslanger er opfyldt.

Ifølge den gældende lovgivning findes der i dag ingen regler for anvendelsen af fosforgødningen, men kun vejledende normer.

Indretning af svinestalde

Tabel 2. Stipladser og produktionsstørrelse i de enkelte slagtesvinestalde.

Bygning	Antal stipladser	Antal producerede dyr/år
Stald 1	680	2.720
Stald 2	680	2.720
Stald 3 ny	1023	4.092
Stald 4 ny	1023	4.092
Stald 5 ny	680	2.720
I alt	4.086	16.345

Vurdering

Antallet af dyr på stald vil danne baggrund for vurderingen af lugtudbredelsen, og dermed vurderingen af behovet for lugtreducerende tiltag. Se afsnit om Lugt senere i materialet.

Vandforsyning

Ejendommen forsynes med vand fra eget indvindingsanlæg placeret på Egelykke.

Det årlige vandforbrug forventes at ligge på 13.000-14.000 m³. Af denne mængde anvendes ca. 7-8 % i forbindelse med rengøring og vask af stier og staldsektioner. Den resterende væske, og dermed hovedparten, drikkes af grisene i forbindelse med foderoptagelse og anden nødvendig væskeindtagelse, samt i form af overbrusningsanlæg, der skal være installeret af hensyn til grisene og den danske dyreværnslovgivning.

Energi

Det årlige el-forbrug forventes at ligge på ca. 180.000 kWh på Egelykke. El anvendes hovedsageligt til lys, foderfremføring og andre nødvendige installationer, dog ikke ventilationsanlæg, idet der er naturlig ventilation.

Derudover anvendes ca. 22.500 l fyringsolie pr. år til opvarmning af staldene.

Der er ikke traktorer eller maskiner på Egelykke, hvorfor der ikke er behov for oplag og forbrug af dieselolie.

Vurdering

Forbruget af vand i besætningen svarer til et forbrug på godt 0,8 m³ pr. slagtesvin, som dækker drikkevand, spild, overbrusning og vask af stalden. Landbrugets rådgivning, Landscentret angiver forbruget til ca. 0,6 m³ pr. slagtesvin. Vandforbruget vurderes derfor til at ligge over gennemsnittet.

Landscentret for Svin tilføjer i oversigten over vandforbrug i svinebesætninger, dateret september 2003, at vandforbruget kan afvige med ± 25% fra normtallene.

ROVESTA Miljø I/S vurderer, at det årlige forbrug af vand, el, olie, kemiske bekæmpelsesmidler og andre hjælpestoffer bør registreres i virksomhedens driftsjournal. Se afsnittet om Egenkontrol. Forbrug af handelsgødning reguleres af Plantedirektoratet ud fra afgrødevalg og udspreddning af gylle.

Håndtering af marksprøjten

Ansøgningsmaterialet indeholder ikke oplysninger om håndtering og rengøring af marksprøjten.

Skadedyrsbekæmpelse

Fluer

Ansøgningsmaterialet indeholder ikke en beskrivelse af metode til fluebekæmpelse.

Rotter og mus

Ansøgningsmaterialet indeholder ikke en beskrivelse af metode til bekæmpelse af rotter og mus.

Vurdering

ROVESTA Miljø I/S vurderer, at godkendelsen bør indeholde vilkår, der sikrer en miljømæssig forsvarlig påfyldning og rengøring af marksprøjteudstyret.

Udvendig vask af marksprøjte skal foregå på befæstet plads med afløb til særskilt opsamlingsbeholder, hvor det opsamlede spildevand afhændes som farligt affald. Alternativt kan Egelykke vælge at søge Storstrøms Amt om tilladelse til at lede vaskevandet til gyllebeholderne, og dermed til udspreddning på landbrugsjorde.

Med hensyn til bekæmpelse af skadedyr bør godkendelsen indeholde et vilkår om, at skadedyrsbekæmpelse skal foretages i overensstemmelse med retningslinier udstedt af Statens Skadedyrsbekæmpelse.

Oplysninger om valg af placering og bedst tilgængelig teknik.

Lokalisering

Der er redegjort for afstandsforholdene under afsnittet: *Beliggenhed*. Virksomheden har haft den nuværende placering i mange år. De 4 nye bygninger placeres øst for de 2 nuværende bygninger.

De væsentligste grunde til valg af placering

Det fremgår af ansøgers materiale om VVM-redegørelse, at alternative placeringer ikke findes, idet den projekterede udvidelse af såvel produktion som bygninger er indpasset i den allerede etablerede bygningsmasse. Tilsvarende er produktionen placeret "langt væk fra naboer".

Ansøger tilføjer, at såfremt bygninger skulle placeres væk fra eksisterende anlæg, vil dette medføre forringet flow og logistik i staldanlægget. De fremtidige staldbygninger tilpasses de eksisterende forhold m.h.t. udseende og placering. En udvidelse med separat bygning skal placeres ca. 20 m fra

eksisterende driftsbygning, såfremt der ikke skal meddeles tilladelse efter planloven. Enkeltbeliggende bygning i det åbne land anses, af ansøger, for en ringere løsning end den planlagte.

Beskrivelse af 0-alternativet

0-alternativet betyder, at der fortsat vil være en svineproduktion på Egelykke på 207 DE.

En løsning uden udvidelse på Egelykke vil medføre, at smågrise skal sælges fra Marienborg.

For planteproduktionen vil der fortsat blive anvendt industrielt fremstillet handelsgødning frem for hovedsageligt den af grisene producerede organiske husdyrgødning.

Anvendelse af bedste tilgængelige teknik

Der er forholdsvis ringe mulighed for at begrænse foderforbruget til grisene og ungtyrerne, idet denne er målt ud fra foderets energiindhold. Foderet er markant den største råvare, men der sker løbende forbedringer i grisenes og ungtyrernes udnyttelse af fodret via avlsarbejdet.

Eftersom staldene forsynes med naturlig ventilation, bidrager ventilationen ikke til støjbidraget.

Som nævnt ovenfor vil gyllen erstatte industrielt fremstillet handelsgødning.

Bedst tilgængelige teknologi

Ansøgningsmaterialet indeholder forskellige forslag til indsatsområder:

- reducere ammoniakfordampningen ved korrekt opbevaring og udbringning af gyllen
- minimering af udvaskningspotentialet for kvælstof ved at dyrke efterafgrøder udover de lovpligtige 6%

Det fremgår ikke af ansøgningen, om der er aktuelle planer om indførelse af miljøstyring i produktionen.

Vurdering

Den 6. februar 2004 udsendte Skov- og Naturstyrelsen en vejledende udtalelse om kommunernes administration af sager vedrørende lokalisering af husdyrbrug. Udtalelsen var udarbejdet på baggrund af Nabogeneudvalgets redegørelse, nedsat af miljøministeren i efteråret 2003. Det fremgår heri bl.a., at afstandskravene i husdyrgødningsbek. kan begrunde tilladelser til at opføre driftsbygninger uden tilknytning til de hidtidige bebyggelsesarealer.

Det fremgår endvidere, at der også kan være situationer, hvor husdyrgødningsbek. afstandskrav ikke er tilstrækkelige til at løse problemer med nabogener, eksempelvis på grund af stedlige vindforhold. I sådanne tilfælde kan en landzonetilladelse til placering af driftsbygninger uden tilknytning til de hidtidige bebyggelsesarealer være hensigtsmæssig efter en samlet, konkret vurdering. Der er således blødt en anelse op – fra centralt hold - for kommunernes muligheder for at gå i dialog med ansøger om alternative, fritliggende placeringer.

ROVESTA Miljø I/S vurderer, at den valgte placering er hensigtsmæssig i forhold til nabobeboelser.

Det vurderes umiddelbart, at virksomheden med fordel kunne systematisere miljøindsatserne ved indarbejdning af et miljøstyringssystem. Derudover bør ansøger tage højde for bedst tilgængelig teknologi ved ethvert valg af produkter, der indgår i bygge- og driftsfasen. I den forbindelse kan ROVESTA Miljø I/S henvise til BAT-Byggeblade udgivet af Dansk Landbrugsrådgivning, Landscentret. Landscentret har på nuværende tidspunkt udsendt følgende BAT-Byggeblade omhandlende reducere ammoniakfordampning og lugt:

- Rensning af afgangsluft i staldventilation ved brug af syre, nr. 106.04.57 og 58
- V-formede gyllekanaler, nr. 106.04.51
- Delvist spaltegulv, nr. 106.04.52
- Svovlsyrebehandling af gylle i stalde, nr. 106.04.54 og 56
- Delvist spaltegulv med skraber og køling af gylle, nr. 106.04.53

BAT-Byggebladene omhandlende rensning af afgangsluften i staldventilationen ved brug af syre er beregnet på svineproduktioner med 250 DE.

3. Forurening og forureningsbegrænsende foranstaltninger

Støj

Produktionen på ejendommen medfører forskellige aktiviteter, der giver et støjbidrag til omgivelserne. En del af bidraget er dog af midlertidig karakter, hvilket primært hidrører fra transport i forbindelse med produktionen. Det permanente støjbidrag kommer fra foderanlægget, men ifølge ansøger vil det formentlig ikke kunne høres udenfor bygningen.

Derudover vil der forekomme støj ved transporten af grise til og fra Egelykke og udbringningen af gylle. Ventilationsanlægget medfører ingen støj, idet der ikke er nogen aktiv udsugning af ventilationsluften. Der er alene lidt støj fra små elektroniske servo-motorer, der regulerer ventilationsåbningerne i henholdsvis ydervægge og kip.

Vurdering

Støj fra svinefarme stammer hovedsageligt fra stationære maskiner og landbrugskøretøjer. Disse gener bør primært afhjælpes i planlægningsfasen – nemlig ved at placere anlægget i en passende afstand fra naboer.

Produktionsanlæggets forventede placering vurderes at være i en god afstand til nabobeboelser, og det vil derfor ikke være nødvendigt med skærpede støjkrav, idet det vurderes, at anlægget vil kunne overholde de vejledende støjkrav for området.

Miljøstyrelsen anbefaler, at støjkravene for landbrugsvirksomheder tager udgangspunkt i de i Miljøstyrelsens vejledning nr. 5/1984 nævnte støjgrænser for områder for blandet bolig og erhvervsbebyggelse. Følgende vilkår bør således indgå i godkendelsen:

Bidraget fra staldene sammenlagt med bidraget fra husdyrbrugets øvrige aktivitet - målt udendørs - til det ækvivalente, korrigerede støjniveau målt i dB(A) må i intet punkt i skel til nabobeboelse overstige nedenfor anførte værdier:

Dag		
Mandag - fredag	kl. 07.00-18.00	55 dB (A)
Lørdag	kl. 07.00-14.00	55 dB (A)
Lørdag	kl. 14.00-18.00	45 dB (A)
Søn- og helligdage	kl. 07.00-18.00	45 dB (A)
Aften		
Alle dage	kl. 18.00-22.00	45 dB (A)
Nat		
Alle dage	kl. 22.00-07.00	40 dB (A)

Maksimalværdien af støjen må om natten ikke overstige 55 dB (A).

De anførte grænseværdier for det ækvivalente, korrigerede støjniveau skal i dagperioden kl. 07.00-18.00 overholdes indenfor det mest støjbelastende tidsrum på 8 timer (lørdag dog indenfor henholdsvis 7 timer i perioden fra 7.00-14.00 og 4 timer i perioden fra 14.00-18.00), i aftenperioden kl. 18.00-22.00 indenfor den mest støjbelastende time og i natperioden indenfor den mest støjbelastende halve time.

Som led i egenkontrollen skal virksomheden, såfremt tilsynsmyndigheden finder det nødvendigt – dog højst 1 gang årligt, f.eks. ved velbegrundede naboklager, lade udføre og bekoste støjmålinger eller –beregninger til kontrol af, at vilkårene er opfyldt. Målinger kan forlanges gentaget ved vilkårsoverskridelser

Støjmålingerne/-beregningerne skal udføres af et af tilsynsmyndigheden på forhånd godkendt laboratorium.

Støjmålinger/beregninger skal udføres i henhold til vejledning fra Miljøstyrelsen nr. 5, 1984: Måling af ekstern støj fra virksomheder. Støjmålinger/beregninger skal gennemføres af et laboratorium, som er akkrediteret af DANAK eller godkendt af Miljøstyrelsen til at udføre "Miljømålinger – ekstern støj". Måleprogram og målemetode skal forelægges tilsynsmyndigheden til godkendelse, inden målingerne udføres. Målingerne/beregningerne skal foretages i de mest støjbelastede steder udenfor ejendommen og være ledsaget af oplysninger om de driftsomstændigheder, hvorunder de er fremkommet.

Som det fremgår af Miljøstyrelsens vejledning, kan følgende tiltag forebygge støjgener fra ventilatorer:

- Lave omdrejningstal (frekvenstal)
- Lydisolerende beslag
- Isolering af ventilationskanaler og skorstene

Luft og Lugt

Ansøger har ikke redegjort for det forventede staldlugtbidrag fra såvel den eksisterende produktion som det planlagte staldanlæg til slagtesvin.

Lugtbidraget fra staldanlægget kan skønnes ud fra *Vejledende retningslinier om lugt og begrænsning af gener fra stalde 2002, MLK Fyn*. Vejledningen er baseret på praktiske erfaringer med løsning af lugtproblemer, samt erfaring med anvendelse af danske og tyske undersøgelsesresultater og retningslinier for begrænsning af lugtgener fra dyrehold.

Det skal hertil bemærkes, at vejledningen ikke er officielt anerkendt af hverken Miljøstyrelsen eller Landbrugets Organisationer. Det er dog ROVESTA Miljø's vurdering, at vejledningen giver et godt "fingerpeg" om lugtudbredelsen og dermed behovet for eventuelle lugtreducerende foranstaltninger.

Ifølge vejledningen kan der beregnes et **konsekvensområde**, udenfor hvilket staldanlægget under normale drifts- og vejrforhold ikke forventes at føre til lugtgener. Desuden kan det ud fra beregnede **geneafstande** skønnes, hvornår der er behov for at kræve lugtbegrænsende foranstaltninger.

ROVESTA Miljø I/S har på baggrund af ansøgningsmaterialet beregnet og aflæst konsekvensområder og geneafstande fra den eksisterende produktion af slagtesvin på Egelykke og den ansøgte udvidelse med slagtesvin. Beregningerne kan ses i bilagsdelen til godkendelsen.

Konsekvensområde og geneafstande er aflæst til følgende:

Eksisterende svineprod.	Aflæst mindsteafstand	Faktisk afstand	Konsekvensområde
Boligområde i byzone samt sommerhusområde	330 m	> 1.800 m	320 meter
Byzoneområde i øvrigt samt landsby eller landzoneområde med "samlet bebyggelse"	190 m	1.500 m	
Boliger i landzone uden for landsby og uden for "samlet bebyggelse"	100 m	> 750 m	

Eksisterende + planlagt svineprod.	Aflæst mindsteafstand	Faktisk afstand	Konsekvensområde
Boligområde i byzone samt sommerhusområde	> 606 m	> 1.800 m	Knapt 900 meter
Byzoneområde i øvrigt samt landsby eller landzoneområde med "samlet bebyggelse"	> 34 m	1.500 m	
Boliger i landzone uden for landsby og uden for "samlet bebyggelse"	> 192 m	> 750 m	

Faktorer der har betydning for lugtemissionen

Lugtgener fra staldanlæg kan forebygges og reduceres ved, at der holdes en god staldhygiejne og drift. De væsentligste faktorer, der reducerer dannelsen og fordelingen af lugtforurenende stoffer fra husdyrbrug, er følgende:

- Kort opholdstid af gødning i staldene.
- Tørt lejeareal og tørre flader generelt.
- Lav lufthastighed over fugtige flader.
- Mindre spalteareal / delvist spalteareal, d.v.s. mindre fordampning af gødning fra gyllekanaler.
- Påvirkning af især slagtesvinenes adfærd, som f.eks. i perioder med høje temperaturer ændrer adfærd og afsætter gødning i lejearealet med deraf følgende øget lugtmængde. Periodevis overbrusning i stierne kan normalisere svinenes adfærd.
- Opadrettet luftafkast placeret over tag.
- Eventuelle ændringer i fodersammensætning.

Det fremgår af ansøgningsmaterialet, at flere af de nævnte faktorer er medtaget i planlægningen af projektet. Følgende punkter nævnes konkret:

- ✓ En effektiv kontrol med fodermængder så der hermed opnås den bedst mulige udnyttelse af næringsstofferne
- ✓ Delvis spalteareal
- ✓ Gyllebeholderne forsynes med et effektivt flydelag
- ✓ Der etableres overbrusning i spaltearealet

Diffuse kilder

Der vil komme lugtbidrag fra gyllebeholderne. Disse er ikke overdækkede med teldug eller fast låg, men der etableres naturligt flydelag. Dette etableres ved at tilføre et lag halm ovenpå gyllen.

Beregninger af afkasthøjder

Ved naturlig ventilation er der ikke tale om etablering af afkast. Luften emitteres via åbning i kip.

Vurdering

Det vurderes, at anlæggets placering vil minimere lugt- og støjudebredelsen fra staldventilationen væsentligt. Samtidig vurderes det, at den lugtreducerende effekt, der kan opnås ved at tilpasse afkasthøjde og ventilationshastighed aftager, når anlægget placeres i en passende afstand fra nabobeboelser.

Væsentligste kilde til lugtemission er staldluft. For at sikre grisene tilstrækkelige mængder frisk luft er der installeret naturlig ventilation, hvor grisenes varmeproduktion sikrer, at indkommen luft varmes lidt op og derpå stiger til vejrs og forsvinder i åbningens kip.

Der vurderes ikke at være særlige forhold vedrørende indretning og drift af ventilationssystemet eller byggeriet, der vil kunne influere på spredningsforholdene.

På baggrund af lugtberegningerne vurderer ROVESTA Miljø I/S, at den planlagte placering af produktionsanlæg til slagtesvin på Egelykke er hensigtsmæssig, idet afstandene til forureningsfølsomme områder ligger udover de beregnede geneafstande. De nærmestliggende nabobeboelser i nord-, syd- og østlig retning fra Egelykke (Kimervej 6 og 8, Hjelm Kobbelvej 10 og Hjelmvænget 16) vil i perioder med kraftig vind, kunne registrere lugt fra produktionsanlægget – dog ikke i et omfang, der vurderes at kræve lugtbegrænsende foranstaltninger.

På baggrund af ejendommens placering og lugtberegningerne vurderer ROVESTA Miljø I/S, at produktionen ikke vil give anledning til væsentlige lugtgener i omgivelserne.

Godkendelsens vilkår til lugtbegrænsning kan derfor begrænses til:

Ventilationsanlæg på såvel nye som eksisterende bygninger skal udføres således, at der ikke opstår væsentlige lugt- eller støjgener for de omkringboende. Staldventilatorer skal renholdes og justeres efter behov.

Virksomheden må ikke give anledning til lugtgener uden for ejendommens areal, der af tilsynsmyndigheden vurderes som værende væsentlige.

Såfremt tilsynsmyndigheden skønner, at eventuelle klager vedrørende lugt fra ventilation af stalde er velbegrundede, skal virksomheden lade foretage undersøgelse af forskellige lugtkilder og/eller behandling af afkastluften, således at lugtgenerne uden for staldene formindskes.

Såfremt der opstår lugtgener i forbindelse med udbringning af gylle, som af tilsynsmyndigheden vurderes at være til væsentlig gene for omkringboende, kan tilsynsmyndigheden stille krav om, at der ikke må udbringes gylle på lørdage samt søn- og helligdage.

Støv

Ansøger oplyser, at støv i begrænset omfang vil kunne observeres ved indblæsning af foder i siloerne, samt fra ventilationsåbningen i kip. Støvet vil sedimentere på tag eller på jorden ved bygningen.

Vurdering

Det vurderes, at såfremt Arbejdstilsynets grænseværdi for organisk støv overholdes i staldene, vil der ikke forekomme støvgener i omgivelserne.

Affald

Der produceres en række forskellige affaldstyper på ejendommen.

Tabel 21. Affald

Art	kg/år	Opbevaring	Bortskaffelse
Døde dyr	17.000	Under kadaverkappe	Afhentes af DAKA (det tidl. KAMBAS)
Medicinrester/-emballage (tomme medicinflasker, brugte kanlyer)	?	Kasse, plastbeholder eller container	Forventes afhentet af den kommunale indsamlingsordning
Pesticidemballage	?	Kasse, plastbeholder eller container	Plastikdunke
Malingsrester/-emballage	?	Kasse, plastbeholder eller container	Forventes afhentet af den kommunale indsamlingsordning
Farligt affald, herunder spildolie	?	Kasse, plastbeholder eller container	Forventes afhentet af ANPO
Papir fra sækkevare o.lign.	?	Kasse, plastbeholder eller container	Forventes afhentet af den kommunale indsamlingsordning
Dagrenovation	?	Container	Forventes afhentet af den kommunale indsamlingsordning

Affaldsprodukter til udbringning på landbrugsjord

Der modtages ikke affaldsprodukter, herunder slam, halmslugge eller lignende i landbruget. Det fremgår ikke af ansøgningen, om der er planer herom på et senere tidspunkt.

Vurdering**Generelt**

Affald skal opbevares, håndteres og bortskaffes i henhold til kommunens regulativ for erhvervsaffald. Dette er regler, der gælder for alle virksomheder, og de behøver således ikke fremgå af individuelle godkendelser.

Følgende forhold er dog ikke beskrevet specifikt i regulativet, og det bør derfor indgå som vilkår i godkendelsen:

- *Animalsk affald, herunder selvdøde dyr, skal opbevares i lukket container/beholder og i øvrigt således, at uhygiejnske forhold ikke opstår. Bortskaffelse skal ske til autoriseret destruktions-anstalt. Containeren/beholderen skal rengøres efter hver afhentning. I varme perioder kan der stilles krav om hyppigere afhentning end normalt, d.v.s. mere end 1 gang om ugen.*
- *Der må max. opbevares 1.000 kg farligt affald på Egelykke.*
- *Farligt affald skal opbevares under tag, på fast, tæt bund uden mulighed for afløb til kloak, jord, vandløb eller grundvand. Oplagspladsen skal desuden være forsynet med opkant, og have en opsamlingskapacitet til en mængde svarende til rumindholdet af den størst benyttede beholder til flydende affald.*

- *Såfremt virksomheden ønsker at bortskaffe farligt affald til andre modtagere end via den kommunale indsamlingsordning, skal virksomheden søge dispensation hos Møn Kommune.*
- *Der ikke må foretages nogen form for afbrænding af affald på virksomheden.*

Ifølge Miljø- og Energimin. bekendtgørelse nr. 619 af 27. juni 2000 om affald, § 18, skal alle godkendelsespligtige virksomheder føre registrer i form af stamkort over det producerede affald. Det behøver derfor ikke indgå som et vilkår i godkendelsen.

Spildevand

Rengøring af stalde sker med højtryksrensere, og vaskevandet samles i gyllekanalerne og ledes til gylletankene, sammen med gødning, støv og foderpartikler fra grisene.

I den nye foder- og halmlade etableres der bad og toilet. Sanitets spildevand herfra føres til eksisterende septiktank, hvorfra det nedsives.

Rengøringsvand fra svineproduktionen opsamles i gyllekanaler og gyllekummer. Vandet ledes videre til gylletanken.

Tagvand ledes til dræn.

Vurdering

Møn Kommune har i februar 2004 skriftligt oplyst Birgitte Natorp om, at der skal etableres en flerkammertank til rensning af spildevandet.

ROVESTA Miljø I/S vurderer derfor, at spildevandsforholdene skal afklares nærmere med Møn Kommune, inden projektet realiseres. Det vurderes samtidig, at forholdene omkring rensning af sanitært spildevand godt kan afklares sideløbende med afgørelsen om miljøgodkendelse, da krav til spildevandsrensning ikke er omfattet af den 8-årige retsbeskyttelse, og dermed kan ændres på ethvert tidspunkt.

Spildevand, der tilledes gødningsopbevaringsanlæg, skal medtages i beregningen af anlæggets opbevaringskapacitet.

Såfremt der skal vaskes landbrugsmaskiner på Egelykke, skal dette ske på en befæstet vaskeplads med afløb til olieudskiller. Virksomheden skal forinden etablering af vaskepladsen fremsende projekt til godkendelse i Møn Kommune.

Miljøgodkendelsen giver ikke virksomheden tilladelse til udledning direkte til vandløb, søer eller havet. Eventuel spildevandstilladelse behøver derfor ikke at indgå som en integreret del af godkendelsen og er ikke omfattet af den 8-årige retsbeskyttelse.

Egenkontrol – forslag til vilkår

Ansøgers forslag

Registrering og forbrug af råvarer og forbrug af energi vil fremgå af de driftsregnskaber, som udarbejdes af virksomheden i forbindelse med årsregnskabet.

Opgørelsen af foderforbruget, som er den største enkeltpost, vil dels fremgå af gødningsregnskabet, indkøb fra foderstof (mineraler og soja), samt registreringer og summeringer fra virksomhedens foderanlæg. Det foreslås, at dette ikke oplyses systematisk, men skal kunne oplyses på forlangende.

For at få overblik over antallet af dyreenheder og næringsstoffbalancer i virksomhedens markdrift (udnyttelsen af gyllens næringsstoffer og markens udbytter), foreslåes at kopi af gødningsregnskabet indsendes til kommunen. Dette sker samtidig med at Plantedirektoratet får originalen tilsendt.

Der føres journal over afhentning af døde dyr til destruktionsanstalt, som efter anmodning kan fremvises ved tilsyn. Tillige leveres samlet opgørelse fra Kambas en gang årligt.

Desuden skal der føres månedlige tilsyn med flydelag i gyllebeholderene. Der skal efter konstaterede fejl og mangler foretages reparation.

Gødningsregnskabet og summering af antallet af dyreenheder, herunder produktionsrapporter, samt slagterifregninger, vil kunne fremlægges som dokumentation ved kommunens "årlige" miljøbesøg.

Generelt gøres gældende, at overnævnte gødningsregnskab godkendes af plantedirektoratet, og virksomheden vil følge gældende lovgivning på området.

Kontrol af lugt og støj forventes ikke at blive gennemført på noget tidspunkt i henhold til afstande til naboer m.v.

Vurdering

Egenkontrol

Driftsjournal

Udover de egenkontrollmålinger, som er nævnt under afsnittet Støj, bør virksomheden føre en driftsjournal. Følgende punkter skal som minimum indgå i driftsjournalen:

- Årlig opgørelse over antallet af dyr, fordelt på de enkelte vægtintervaller og typer (slagtesvin og ungtyre). Det kan med fordel være produktionsrapporter fra bedriftsløsningen og kopi af slagterifregninger samt skatteregnskab.
- Årlig opgørelse over antallet af stier, og antal grise pr. sti (stipladsør).
- Årlig opgørelse over udspretningsarealer. Opgørelsen skal være i form af målfast kortmateriale med angivelse af matr. nr. og ejerlav.
- Oplysninger om udbringningstidspunkter og afgrødetype.
- Kopi af eventuelle leveringsaftaler for de seneste 3 år inkl. indeværende år.
- Kvitteringer fra aflevering af farligt affald, såsom spildolie, oliefiltre, akkumulatorer m.v.
- Væsentlige driftsforstyrrelser eller uregelmæssigheder, der har eller kan have miljømæssig betydning. Der redegøres for type, omfang og afhjælpende foranstaltninger.

ROVESTA Miljø I/S finder ansøgers forslag om dokumentation for svineproduktionen i form af fremlæggelse af slagterifregninger hensigtsmæssig.

I henhold til husdyrgødningsbek. skal den ansvarlige for landbrugsbedriften regelmæssigt – dog mindst 1 gang om måneden i en logbog føre optegnelser over tilstanden og tætheden af flydelaget for hver enkelt gyllebeholder. Samtidig skal gyllebeholderens inspektionsbrønde kontrolleres, og dato samt resultat af denne kontrol noteres i logbogen. Logbogen skal være tilgængelig for tilsynsmyndigheden i en periode på minimum 3 år. Logbogen kan eventuelt indbygges i driftsjournalen.

Sikkerhedsforanstaltninger

Ansøgningsmaterialet indeholder ikke oplysninger om hvilke foranstaltninger, der påtænkes iværksat for at hindre / minimere uheld i produktionen, udover at der installeres alarmfunktioner ved foder- og ventilationsanlæg, som ved driftsforstyrrelser aktiveres og giver besked til personalet.

Vurdering

Godkendelsen bør indeholde vilkår om, at:

Virksomhedens produktionsanlæg skal indrettes sådan, at spild og andet ukontrolleret udslip af forurenende stoffer forhindres eller forebygges, og sådan at skadens omfang begrænses, hvis der alligevel sker uheld.

Akut forurening, som følge af driftsuheld eller andet, skal straks meddeles Møn Kommune eller Storstrøms Amt's Miljøvagt.

Gylleanlæg skal sikres mod gylleudslip. F.eks. skal el-installationer i tilknytning til pumpe-systemer indrettes således, at pumpen ikke utilsigtet kan startes.

Gyllekanaler skal indrettes i overensstemmelse med AT-anvisning nr. 2.6.1.1 af august 1996.

4. Samlet vurdering

ROVESTA Miljø I/S vurderer, at Birgitte Natorp, under hensyntagen til de anførte vilkår, vil kunne foretage den ansøgte udvidelse af produktionsanlægget på Egelykke uden væsentlige gener for omgivelserne.

Det vurderes endvidere, at den samlede produktion vil kunne overholde de anførte vilkår med god margin og indenfor rimelige økonomiske rammer.

ROVESTA Miljø I/S, februar 2005

Finn Albrechtsen
Miljøsagsbehandler

Bilagsliste

1. Beliggenhed i forhold til omgivelserne
2. Placering på ejendommen
3. Lugtberegninger

I:\miljø\kundeopgaver\kommunertmøn\landbrug_virksomheder_privat\egelykke\miljøgodkendelse_2004\miljøgodkendelse_2005 - tilrettet\050208_20_miljøteknisk_beskrivelse_og_vurdering.doc

Bilag 2 Gældende vilkår efter revurderingen

Generelle vilkår

1. Godkendelsen omfatter en årlig produktion af 11.000 slagtesvin (30-108,7 kg), 5.000 polte (30-90 kg), 90 tyrekalve (0-6 mdr.) og 90 ungtyre (6 mdr. – 460 kg).
2. Hele ejendommen og dens omgivelser skal renholdes således, at lugtgener begrænses mest muligt, og således at skæmmende oplag undgås.
3. Opbevaring af foder skal ske på sådan en måde, at der ikke er risiko for tilhold af skadedyr (rotter m.v.).
4. Der må ikke forekomme oplag på ejendommen, som kan give anledning til forurening af jord, vandløb og grundvand.

Indretning og drift

- 7 Der skal i forbindelse med driften af staldene føres en effektiv flue- og skadedyrsbekæmpelse i overensstemmelse med de seneste retningslinjer, gerne med brug af biologisk bekæmpelse med rovfluer.

Luft og Lugt

- 8 Produktionen må ikke give anledning til lugt- og støvgener udenfor ejendommens areal, der af tilsynsmyndigheden vurderes som værende væsentlige.
- 9 Ventilationsanlæg på såvel nye som eksisterende bygninger skal udføres således, at der ikke opstår væsentlige lugt- eller støjgener for de omkringboende. Staldventilatorer skal renholdes og justeres efter behov. Tilsynsmyndigheden, Vordingborg Kommune, foretager alene vurderingen af, hvorvidt lugt- eller støjgener er væsentlige.
- 10 Såfremt tilsynsmyndigheden skønner at eventuelle klager vedrørende lugt fra ventilation af stalde er velbegrundede, skal virksomheden lade foretage undersøgelse af forskellige lugtkilder og/eller behandling af afkastlugten, således at lugtgenerne uden for staldene formindskes.
- 14 Der skal etableres befæstet påfyldningsplads til gyllevogn med afløb til gyllebeholder medmindre gyllen suges direkte op fra tanken til gyllevognen.

Støj

- 16 Bidraget fra staldene sammenlagt med bidrag fra husdyrbrugets øvrige aktivitet – målt uden dørs – til det ækvivalente, korrigerede støjniveau målt i dB(A) må i intet punkt i skel til nabo-beboelse overstige nedenfor anførte værdier:

	Dag	dB(A)
Mandag – fredag	kl. 07.00 – 18.00	55

Lørdag	kl. 07.00 – 14.00	55
Lørdag	kl. 14.00 – 18.00	45
Søndag	kl. 07.00 – 18.00	45
	Aften	
Alle dage	kl. 18.00 – 22.00	45
	Nat	
Alle dage	kl. 22.00 – 07.00	40

Maksimalværdien af støjen om natten må ikke overstige 55 dB(A)

- 17 De anførte grænseværdier for det ækvivalente, korrigerede støjniveau skal i dagperioden kl. 07.00-18.00 overholdes indenfor det mest støjbelastende tidsrum på 8 timer (lørdag dog indenfor henholdsvis 7 timer i perioden fra 07.00 – 14.00 og 4 timer i perioden 14.00 – 18.00, i aftenperioden kl. 18.00 – 22.00 indenfor den mest støjbelastende time og i natperioden den mest støjbelastende halve time.

Affald

- 22 Der må max. Opbevares 1.000 kg farligt affald på Egeløkke
- 23 Farligt affald, herunder spildolie, oliefiltre, akkumulatorer m.v. skal opbevares under tag, på fast, tæt bund uden mulighed for afløb til kloak, jord, vandløb eller grundvand. Oplagspladsen skal desuden være forsynet med opkant, og have en opsamlingskapacitet til en mængde svarende til rumindholdet af den størst benyttede beholder til flydende affald.

Egenkontrol

- 27 Virksomheden skal føre driftsjournal. Følgende punkter skal som minimum indgå i driftsjournalen:
- Årlig opgørelse over antal producerede dyr på Egeløkke, fordelt på de enkelte vægtintervaller, og dokumentation herfor i form af produktionsrapporter fra bedriftsløsningen, gødningsregnskaber samt kopi af slagterifregninger og skateregnskab.
  - Årlig opgørelse over antallet af stipladser og antal grise pr. sti.
  - Kopi af eventuelle leveringsaftaler for de seneste 3 år inkl. Indeværende år.
  - Kvitteringer fra aflevering af farligt affald, såsom spildolie, oliefiltre, akkumulatorer m.v.
  - Væsentlige driftsforstyrrelser eller uregelmæssigheder, der har eller kan have miljømæssig betydning. Der redegøres for type, omfang og afhjælpende foranstaltninger.
- 28 Driftsjournalen skal være tilgængelig for tilsynsmyndigheden i en periode på minimum 3 år.

- 29 Virksomheden skal, såfremt tilsynsmyndigheden finder det nødvendigt – dog højst 1 gang årligt, f.eks. ved velbegrundede naboklager, lade udføre og bekoste støjmålinger eller – beregninger til kontrol af, at vilkårene er opfyldt. Målinger kan forlanges gentaget ved vilkårs-overtrædelser.

Støjmålinger/beregninger skal udføres i henhold til nyeste vejledning fra Miljøstyrelsen.

Støjmålinger/beregninger skal gennemføres af et akkrediteret laboratorium.

- 30 Såfremt det ved støjmåling eller – beregning konstateres, at virksomheden ikke overholder ovennævnte støjgrænser, skal virksomheden iværksætte støjdæmpende foranstaltninger.

Sikkerhedsforanstaltninger

- 32 Akut forurening, som følge af driftsuheld eller andet, skal straks meddeles til Vordingborg Kommune eller miljøvagten på tlf. 112.

Nye vilkår der påbydes i denne revurdering

- 35 Ved virksomhedens ophør skal der udføres følgende forureningsbegrænsende foranstaltninger:
- Gyllebeholdere, fortank med rørsystemer, gyllekanaler / kummer m.v. skal tømmes og rengøres.
  - Alle staldafsnit skal tømmes for husdyrgødning, der bortskaffes efter regler om udbringning af husdyrgødning.
  - Alt foder og ensilage skal bortskaffes fra ejendommen.
- 36 Fosforindholdet i slagtesvinefoderet må max. være 4,65 P/FE
- 37 Det skal overfor tilsynsmyndigheden kunne dokumenteres at vilkår 36 overholdes.
- 38 Der skal udarbejdes en beredskabsplan for bedriften. Den skal senest indsendes til Vordingborg Kommune 6 mdr. efter revurderingsdatoen.

Bilag 3. Udgåede vilkår ved revurderingen

5. Godkendelsen bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 2 år fra endelig godkendelse er meddelt.
6. Ændringer i udspretningsarealer skal meddeles tilsynsmyndigheden, Møn Kommune senest 31. marts i den pågældende planperiode.
11. Såfremt der opstår lugtgener i forbindelse med udbringning af gylle, som af tilsynsmyndigheden vurderes at være til væsentlig gene for omkringboende, kan tilsynsmyndigheden stille krav om, at der ikke må udbringes gylle på lørdage, søndage og helligdage.
12. Omrøring af gylle må tidligst påbegyndes umiddelbart før udkørsel. Ved udbringning af gylle skal der endvidere tages højde for almindelig god landmandspraksis, således at lugtgener og ammoniakfordampning begrænses mest muligt. Eksempelvis skal udbringning af gylle koncentreres over så kort tid som muligt, dvs. nogle få uger hvert år, således at lugtgenerne er så kortvarige som muligt.
13. I tilfælde af brud på gyllebeholdernes flydelag f.eks. i forbindelse med omrøring, skal flydelaget genetableres 100 % indenfor 7 dage.
15. Rengøringsvand fra staldene skal ledes til gyllebeholder.
18. Kemiske bekæmpelsesmidler skal opbevares i lukket rum, med tæt gulv og uden mulighed for afløb til kloak, jord, vandløb eller grundvand. Rummet skal desuden være forsynet med opkant, der sikrer, at eventuelt spild – svarende til indholdet af den største beholder, der opbevares i rummet – kan opsamles. Midler, der er klassificeret som *Giftige* eller *Meget giftige*, skal opbevares aflåst.
19. Påfyldning og vask af sprøjteudstyr skal foretages på et areal, hvor der ikke er mulighed for afledning til hav, sø eller vandløb via f.eks. rør eller dræn.
20. Med henblik på at undgå risikoen for "tilbagesug" ved påfyldning af vand i forbindelse med brug af sprøjtemidler, må der ikke suges vand direkte fra en brønd / boring, et vandløb eller en sø til sprøjteudstyret.
21. Animalsk affald, herunder selvdøde dyr, skal opbevares i lukket container/beholder og i øvrigt således, at uhygiejniske forhold ikke opstår. Bortskaffelse skal ske til autoriseret destruktionsanstalt. Containeren/beholderen skal rengøres efter hver afhentning. I varme perioder kan der stilles krav om hyppigere afhentning end normalt, dvs., mere end en gang om ugen.
24. Der må ikke foretages nogen form afbrænding af affald på virksomheden.

25. Såfremt virksomheden vælger at etablere separat vaskeplads til vask af marksprøjte skal dette foregå på befæstet plads med afløb til særskilt opsamlingsbeholder, hvor det opsamlede spildevand afhændes som farligt affald. Alternativt kan virksomheden vælge at vaske udstyret i marken på skiftende arealer.

26. Såfremt tilsynsmyndigheden finder det nødvendigt, skal den driftsansvarlige fremlægge skriftlig redegørelse, der begrunder eventuelle fravalg af bedst tilgængelig teknologi. Redegørelsen skal sendes til tilsyns- og godkendelsesmyndigheden, Møn Kommune.

31. Virksomhedens produktionsanlæg skal indrettes sådan, at spild og andet ukontrolleret udslip af forurenende stoffer forhindres eller forebygges, og sådan at skadens omfang begrænses, hvis der alligevel sker udslip.

33. Gylleanlæg skal sikres mod gylleudslip. F.eks. skal elinstallationer i tilknytning til pumpesystemer indrettes således, at pumpen ikke utilsigtet kan startes.

34. Gyllekanaler skal indrettes i overensstemmelse med AT-anvisning nr. 2.6.1.1 af august 1996, eller senere udgaver.